

Musikk i tall 2014

Håkon Kavli og Jon Martin Sjøvold

HÅKON KAVLI OG JON MARTIN SJØVOLD

Musikk i tall 2014

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Copyright © 2015 by
Norsk kulturråd / Arts Council Norway
All Rights Reserved
Utgitt av Kulturrådet i kommisjon hos Fagbokforlaget

ISBN: 978-82-7081-180-9

Grafisk produksjon: John Grieg AS, Bergen
Omslagsdesign ved forlaget

Forsidebilde: Kristoffer Myskja, detalj fra *Volubilis*, 2011. Kristoffer Myskja/BONO 2015, 2011.
Foto: Kristoffer Myskja

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Kanalveien 51
5068 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 Faks: 55 38 88 01
E-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

Materialet er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor.

For mer informasjon om Kulturrådet og Kulturrådets utgivelser:
www.kulturradet.no

Har du spørsmål til Kulturrådets arbeid med bransjestatistikk, kontakt
seniorrådgiver Sjur H. Færøvig, tlf. +47 21 04 58 27, mob. +47 481 58 961

Kulturrådet
Postboks 8052 Dep
0031 Oslo
Tlf.: +47 21 04 58 00
E-post: post@kulturrad.no

Kulturrådets utgivelser omfatter forsknings- og utredningsarbeider med relevans for Kulturrådet, for norsk kulturliv og for forskere på kulturfeltet.
De vurderinger og konklusjoner som kommer til uttrykk i utgivelsene, står for den enkelte forfatters regning og avspeiler ikke nødvendigvis Kulturrådets oppfatninger.

Redaktør: Marianne Berger Marjanovic

Forord

Ambisjonen med *Musikk i tall* er å følge den økonomiske utviklingen i en sentral kulturbransje over tid og samle kunnskap om musikkbransjen på et overordnet nivå. Dette blir gjort for å kunne bidra med et nøytralt, nyansert og grundig kunnskapsgrunnlag for faglige og politiske beslutninger. Kulturrådet og Kulturdepartementet har samarbeidet om finansieringen av bransjestatistikkene, og Kulturrådets FoU-seksjon har hatt ansvaret for å bestille og legge til rette for den faglige utviklingen. Rambøll Management Consulting har hatt oppdraget med metodeutvikling og gjennomføring av målingene på oppdrag av Kulturrådet.

Perspektivet i bransjestatistikken er kunstens bevegelser gjennom produksjon og formidling og de økonomiske transaksjonene som følger av dette. Tallmaterialet gir grunnlag for å se noen overordnede trekk ved økonomien i bransjen og kunnskap om utviklingstrekk.

Utvikling av bransjestatistikken har foregått i samarbeid med bransjen selv. Statistikken er utviklet med tanke på å fremskaffe sammenlignbare tall over tid. Tallene som fremkommer, skal også danne et sammenligningsgrunnlag med tilsvarende tall fra Sverige og Danmark og med de internasjonale kunstbransjene generelt. Denne

muligheten til å sammenligne bransjens utvikling i et nordisk perspektiv har lenge vært etterspurt. Statistikkprosjektet bidrar dermed til å styrke kunnskapsgrunnlaget for kultursektoren og retter oppmerksomheten mot kunstområdene som helt sentrale kulturnæringer.

Målet med prosjektet er å etablere årlige bransjestatistikker. Det er derfor valgt en modell som er repeterbar. Det er først når man får sammenlignbare tall over tid, at prosjektets potensial som kunnskapsgrunnlag kommer tydelig til syne.

Det foreligger nå målinger for 2012, for 2013 og for 2014 på musikkområdet. Det er fremdeles en stor grad av utviklingsarbeid knyttet til målingene. Dette skyldes forhold som kan knyttes til kvaliteten på de tallene som foreligger, til bransjens egne ønsker om mer detaljert statistikk og til utfordringer i forbindelse med innhenting av data (bransjetall). Erfaringene fra de første års målinger og behovene for fordypning og justering er brakt inn i 2014-målingen. I tillegg er metodenotatet, som ble utarbeidet i forbindelse med 2013-målingen, oppdatert og vedlagt denne rapporten.

Sjur Færøvig
Kulturrådet

Innhold

3	FORORD
7	SAMMENDRAG
9	KAPITTEL 1 INNLEDNING OG BAKGRUNN
11	KAPITTEL 2 OMSETNING AV INNSPILT MUSIKK
15	KAPITTEL 3 KONSERTINNEKTER
18	KAPITTEL 4 VEDERLAG OG OPPHAVSRETTLIGE INNEKTER
23	KAPITTEL 5 SAMMENLIGNING MED ANDRE SKANDINAVISKE LAND
26	ENGLISH SUMMARY
29	VEDLEGG
31	METODENOTAT
44	LITTERATURLISTE

FIGURER

- 7 Figur 1 Oversikt over musikkbransjens omsetning 2012–2014.
- 7 Figur 2 Prosentfordeling av total omsetning i de ulike markedene 2012–2014.
- 8 Figur 3 Prosentfordeling av total omsetning i Norge og i utlandet 2012–2014.
- 8 Figur 4 Total omsetning i Norge, Danmark og Sverige 2014.
- 11 Figur 2.1 Total omsetning innspilt musikk, inklusive eksport 2012–2014.
- 11 Figur 2.2 Prosentfordeling av totalt omsetning innspilt musikk i Norge og utlandet 2012–2014.
- 12 Figur 2.3 Prosentfordeling av inntekter fra fysisk salg, streaming og nedlastning i Norge 2012–2014.
- 13 Figur 2.4 Norskandel for salg av innspilt musikk i 2014.
- 15 Figur 3.1 Totale konsertinntekter i Norge og utlandet til norske aktører 2012–2014.
- 16 Figur 3.2 Andel utbetalte honorar til norske artister 2014.
- 16 Figur 3.3 Konsertvirksomhet i utlandet etter mest attraktive land 2013–2014.
- 18 Figur 4.1 Samlede vederlags- og opphavsrettslige inntekter 2012–2014.
- 18 Figur 4.2 Prosentfordeling vederlags- og opphavsrettslige inntekter i Norge og i utlandet 2012–2014.
- 19 Figur 4.3 Prosentfordeling av totale vederlag og opphavsrettslige inntekter 2014.
- 20 Figur 4.4 Norskandel for radioavspilling, prosentandel av total spilletid for låter utgitt av plateselskaper registrert i Norge 2012–2014.
- 21 Figur 4.5 Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske *musikere, artister og plateselskaper*. De fem største eksportlandene 2013–2014.
- 21 Figur 4.6 Prosentandeler av opphavsrettslige inntekter fra utlandet til *komponister, tekstforfattere og musikkforlag* i Norge. De fem største eksportlandene 2012–2014.
- 23 Figur 5.1 Samlet omsetning innland og utland 2014.
- 23 Figur 5.2 Total omsetning per innbygger 2014.
- 25 Figur 5.3 Omsetning for hovedkategoriene i Norge og Sverige 2014.
- 25 Figur 5.4 Omsetning per innbygger for områder Norge og Sverige.
- 26 Figure 1 Overview of the music industry's total revenue 2012–2014.
- 26 Figure 2 Overview of the music industry's total revenue differentiated by market, 2012–2014.
- 27 Figure 3 Percentage distribution of total turnover, domestic market and exports, 2012–2014.
- 27 Figure 4 Comparison of total revenue of the music industry market in Scandinavian countries 2014.

TABELLER

- 12 Tabell 2.1 Omsetning av innspilt musikk i Norge 2012–2014.
- 13 Tabell 2.2 Eksport av innspilt musikk 2012–2014.
- 15 Tabell 3.1 Konsertinntekter i Norge 2012–2014.
- 16 Tabell 3.2 Konsertinntekter utlandet 2012–2014.
- 19 Tabell 4.1 Vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge 2012–2014.
- 21 Tabell 4.2 Vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter fra utlandet 2012–2014.
- 24 Tabell 5.1 Årlig vekst i omsetningen av musikk 2013–2014.
- 25 Tabell 5.2 Årlig vekst i omsetning av musikk.

Sammendrag

Rambølls oppdrag har vært å beregne den samlede omsetningen i norsk musikkbransje i 2014, samt vise utviklingen 2012–2014. Med norsk musikkbransje menes de sentrale aktørene som enten skaper, utøver, produserer eller distribuerer musikk i Norge, og som tjener penger på sin virksomhet.

Beregning av den samlede omsetningen er gjort ved å samle inn omsetningsstatistikk for tre hovedkategorier: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter fra innspilt musikk (både fysisk og digitalt) og konsert- eller fremføringsinntekter. Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter.

Hvor stor andel av musikken som omsettes i Norge, og som regnes som «norsk», diskuteres stadig. I dag finnes det ikke en entydig beskrivelse av eller enighet om hva som anses som «norsk» musikk. Norskandeler er inkludert i rapporten, men med ulike definisjoner til grunn, som presiseres i hvert underkapittel.

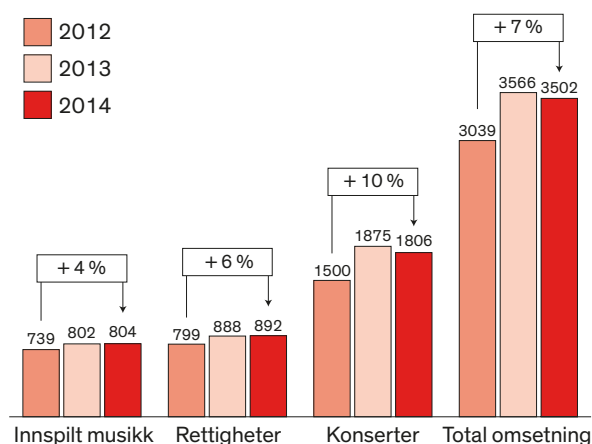
Våre analyser viser at den norske musikkbransjen omsatte for MNOK 3 502 i 2014. Dette er en liten nedgang på 2 % fra 2013, da vi målte

den samlede omsetningen til MNOK 3 566. Samtidig er omsetningen 7 prosent høyere i 2014 enn i 2012. Den totale omsetningen inkluderer inntekter fra salg av innspilt musikk, inntekter fra konsertvirksomhet (billettinntekter) og vederlags- og opphavsrettslige inntekter. Den totale omsetningen inkluderer også eksport.

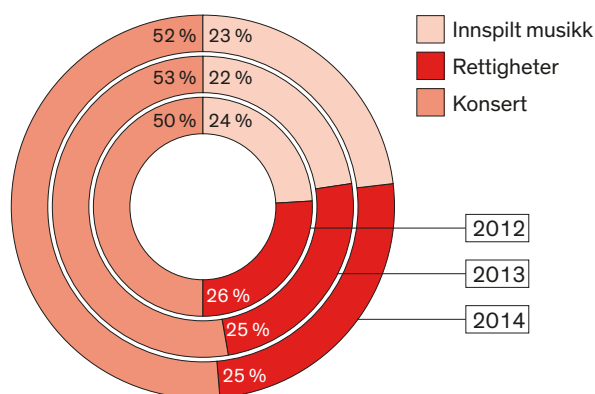
Figur 1 gir en oversikt over den samlede omsetningen i den norske musikkbransjen i 2012, 2013 og 2014, slik vi måler den. I tillegg viser figuren den prosentvise økningen fra 2012 til 2014 innenfor de tre hovedkategoriene. Forbedringer i datagrunnlag og metode i 2014 er tilbakeført til 2013 og 2012. Dette gjør at beløpene for 2012 og 2013 avviker noe fra tidligere rapporter.

Figur 2 viser prosentvis fordeling av den totale omsetningen mellom innspilt musikk, konsertvirksomhet og vederlag og opphavsrettslige inntekter.

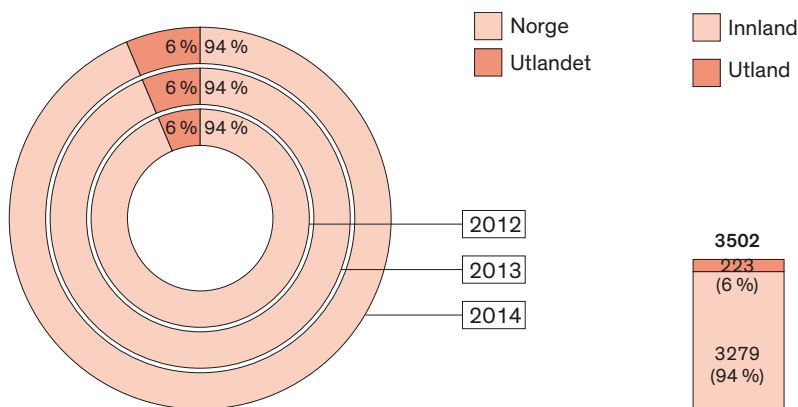
Av hovedkategoriene utgjør inntektene fra konsertfeltet den største andelen. Litt over halvparten av den totale omsetningen kommer fra konsertvirksomhet. Salgsinntekter fra innspilt

Figur 1 Oversikt over musikkbransjens omsetning 2012–2014 (MNOK).

Figur 2 Prosentfordeling av total omsetning i de ulike markedene 2012–2014.

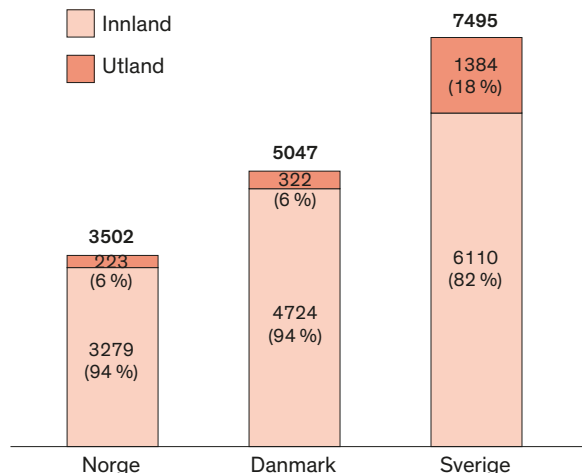
Figur 3 Prosentfordeling av total omsetning i Norge og i utlandet 2012–2014.

musikk og vederlag og rettighetsinntekter utgjør hver sin fjerdedel av den totale omsetningen. Fordelingen mellom hovedkategoriene har vært relativt stabil for de tre måleårene.

Analysen av omsetning fra *innspilt musikk* viser at nedgangen i salgsinntekter fra fysisk salg fortsetter og tilsvarer en nedgang på 65 prosent fra 2012 til 2014. Det har i tillegg vært 28 prosent nedgang i nedlastning fra 2012 til 2014. Samtidig har det vært en vekst i streaming på 78 prosent i samme periode. I volum kompenserer veksten innenfor streaming for nedgangen i fysisk salg og nedlastning.

Figur 3 viser forholdet mellom eksport og inntekter fra det norske markedet i perioden 2012 til 2014. Eksporten har vokst i takt med den øvrige omsetningsveksten i bransjen og utgjør samme andel av omsetningen i 2014 som i 2013 og 2012.

Eksport som presenteres i denne rapporten, favner ikke alle eksportinntektene den norske musikkbransjen har. Det er for eksempel ikke medregnet enkeltavtaler som komponister, artister eller produsenter har med utenlandske selskaper. Det er kun inntekter som kan føres

Figur 4 Total omsetning i Norge, Danmark og Sverige 2014, MNOK.

direkte tilbake til norske aktører, som er inkludert i statistikken. Eksempelvis er det artistenes og musikernes *honorarer* i forbindelse med konserter i utlandet som presenteres som konsertrelatert eksport i denne analysen.

Sammenlignet med våre naboland utgjør eksporten samme andel av omsetningen i Norge som i Danmark. Sverige skiller seg ut med en større andel eksport. Figur 4 illustrerer dette, sammen med den totale omsetningen i de tre landene, omregnet til norske kroner.

Den samlede omsetningen i Norge var ca. MNOK 1500 lavere enn i Danmark. Sveriges omsetning var mer enn dobbelt så stor som den norske musikkbransjens omsetning i 2014. Når vi ser den totale omsetningen i forhold til antall innbyggere, ligger derimot omsetningen i den norske musikkbransjen nærmere nivået i våre naboland: I 2014 omsatte den norske musikkbransjen tilsvarende NOK 675 per innbygger, mens omsetningen per innbygger i Danmark og Sverige var henholdsvis NOK 892 og NOK 769.

Innledning og bakgrunn

Målsettingen med dette prosjektet er økt kunnskap om den samlede musikkbransjens omsetningstall. Hensikten er å få frem data som kan belyse bransjens størrelse og hvordan den *samlede* musikkbransjen og *ulike segment* av bransjen utvikler seg over tid. Rambølls oppdrag har dermed vært å beregne den samlede omsetningen i norsk musikkbransje i 2014 og vise utviklingen fra 2012. Med norsk musikkbransje menes de sentrale aktørene som enten skaper, utøver, produserer eller distribuerer musikk i Norge, og som selger og tjener penger på sin virksomhet. Alle sjangere er inkludert.

Beregning av den samlede omsetningen er som tidligere år gjort ved å samle inn omsetningsstatistikk for tre hovedkategorier: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter (både fysisk og digitalt) og fremføringsinntekter.¹ Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter. Rambøll har vært avhengig av en rekke leverandører av data av ulikt format – alt fra salg av innspilt musikk og salg av konsertbilletter til ulike former for vederlagsinntekter for bruk av opphavsrettslig materiale. Aktører i musikkbransjen sitter på relevant informasjon som kan bidra til å øke kunnskapen om de økonomiske sidene ved den norske musikkbransjen. Derfor har musikkbransjens egne aktører vært dataleverandører i dette prosjektet og bidratt med dialog og avveininger i en egen bransjereferansegruppe. Vi har også kunnet støtte oss til en fagreferansegruppe opprettet av Kulturrådet i forbindelse med oppdraget.

Rambøll har siktet mot å skape et tallgrunnlag som, så langt det er mulig, er etterprøvbart og robust over tid og kan sammenlignes med tall fra våre naboland. Vi håper at rapporten vil bidra til verdi og legitimitet for bransjen og bidra til kunnskapsgrunnlaget for videre politisk utforming av musikkområdet. Alle tallene som presenteres i denne rapporten, er eksklusive merverdiavgift. Statistikken inkluderer ikke tilskuddsmidler eller andre former for offentlig støtte.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne, er det nødvendig å gjøre noen avgrensninger. Dette gjelder særlig elementer hvor det ikke eksisterer noe tallmateriale, hvor tall vanskelig kan la seg gjenskape over tid, eller hvor tallmaterialet fra de ulike dataleverandørene er for uensartet til at det gir mening å aggregere tallene. Disse avgrensningene angis nærmere i det vedlagte metodnotatet. Statistikken for den samlede omsetningen må derfor leses gitt de betingelsene, forutsetningene og avgrensningene som er lagt til grunn.

Bransjestatistikken er *ikke ment som en levekårsanalyse*, som kan finnes andre steder på kulturfeltet. Bransjestatistikken bør heller *ikke forveksles med en samfunnsøkonomisk analyse*, hvor alle avledede økonomiske effekter av aktiviteten i bransjen (merverdien) søkes belyst. En samfunnsøkonomisk analyse av bransjen ville med stor sannsynlighet konkludere med at den samlede samfunnsverdien er langt større enn den omsetningen som fremkommer i denne rapporten.

For årets statistikk har et nytt og mer detaljert datagrunnlag ført til noen endringer i vår metodiske tilnærming. Dette gjelder i hovedsak tre områder: For det første har presisjonsnivået for de mekaniske rettighetene knyttet til innspilt musikk økt, for det andre har vi fått reelle eksportinntekter fra plateselskapene (beløp vi

1. Endringer og forbedringer i datagrunnlaget i 2014 er tilbakeført til 2012 og 2013 for å sikre sammenlignbarheten. Derfor vil ikke tallene i denne rapporten samsvare helt med tallene som ble publisert i rapporten «Musikk i tall 2013».

tidligere har anslått eller beregnet), og for det tredje har datagrunnlaget for konsertvirksomhet blitt noe justert. Endringene i datagrunnlaget har gjort at vi har justert totaltallene noe sammenlignet med tidligere rapporter. Alle justeringer er ført tilbake i tid, slik at tallene blir direkte sammenlignbare og utvikling kan studeres. Metoden er altså forbedret over årene og endret noe fra tidligere rapporter. Dette gjelder for alle tre landene.

Spørsmålet om norskandeler var i fjorårets rapport viet et eget kapittel. I denne rapporten er

norskandelene angitt, med sine ulike datagrunnlag og definisjoner, i hvert av de tre hovedkapitlene om innspilt musikk, konsertfeltet og vederlag og opphavsrett.

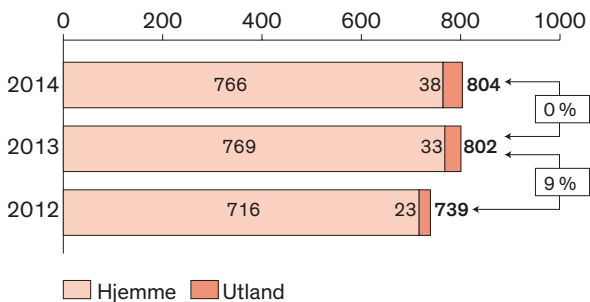
For ytterligere detaljer rundt bidragsytere, deltakere i referansegruppene, avgrensninger av statistikken og vurdering av datas kvalitet viser vi til det vedlagte metodenotatet. I det følgende konsentrerer vi fremstillingen rundt hovedfunnene samlet, innenfor de tre hovedkategoriene, samt om sammenligningen med våre naboland.

Omsetning av innspilt musikk

I dette kapitlet presenteres den totale omsetningen av innspilt musikk. De totale inntektstallene refererer her til salg av innspilt musikk fra produsent til konsument, ofte gjennom et forhandlerledd. Innspilt musikk distribueres i mange ulike formater: enten *fysisk* over disk eller handel over nett eller *digitalt*, enten det er i nedlastbart format eller streamet gjennom ulike tjenester som Wimp/Tidal eller Spotify.

Verdien av innspilt musikk er her beregnet med henblikk på hva *konsumentene* betaler for slike produkter i Norge. Samtidig har vi et *bransjeperspektiv* når vi beskriver omsetningstallene fra utlandet, hvor vi må legge overføringer til bransjeaktørene og artistenes honorarer til grunn for tallene. Den opphavsrettslige andelen (mekaniske rettigheter) er trukket ut og presenteres i kapitlet som omhandler vederlag og opphavsrettslige inntekter. Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenom vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke reklamefinansierte inntekter fra strømnetjenester. For detaljer, se vedlagte metodenotat.

For årets statistikk har vi fått inn nytt og mer detaljert datagrunnlag for innspilt musikk, noe som har ført til endringer i vår metode. For det

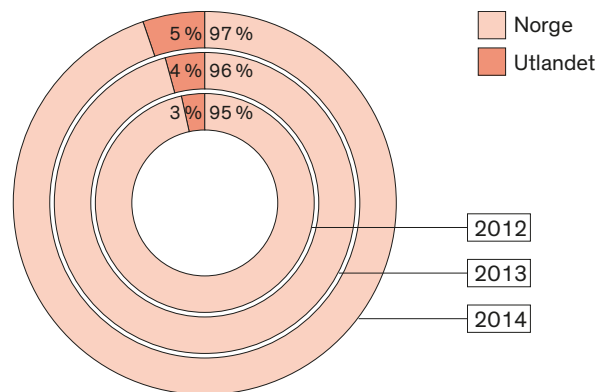

Figur 2.1 Total omsetning innspilt musikk, inklusive eksport 2012–2014 (MNOK).

første gjelder dette detaljnivået for de mekaniske rettighetene knyttet til innspilt musikk, og for det andre har vi fått reelle eksportinntekter fra plateselskapene. Disse endringene i datagrunnlaget har gjort at vi har justert tallene noe. Alle justeringer er ført tilbake i tid, slik at tallene skal være sammenlignbare. For detaljer om datagrunnlag og metodisk tilnærming, se vedlagt metodenotat.

Våre analyser viser at den totale omsetningen av innspilt musikk var MNOK 804 i 2014. Dette er på nivå med de samlede inntektene i 2013 (MNOK 802) og en økning på 9 prosent fra 2012, da de samlede inntektene var MNOK 739.²

Den norske musikkbransjen eksporterte innspilt musikk for til sammen 38 millioner i 2014,

Figur 2.2 Prosentfordeling av totalt omsetning innspilt musikk i Norge og utlandet 2012–2014.

2. Omsetningstallene for 2012 og 2013 avviker noe sammenlignet med hva som er publisert i «Musikk i tall 2012» og «Musikk i tall 2013». Disse har endret seg fordi vi har fått mer detaljerte data på mekaniske rettigheter for de tre distribusjonsformene, som her er trukket fra og presenteres i kapittel 3 Vederlag og opphavsrettslige inntekter.

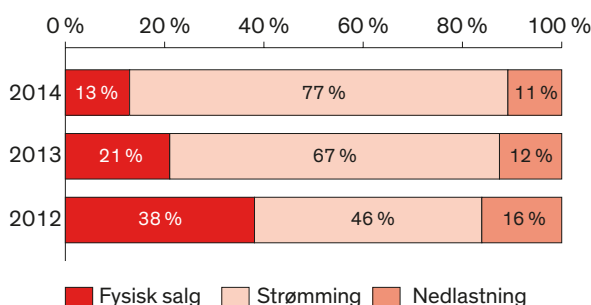
TABELL 2.1 OMSETNING AV INNSPILT MUSIKK I NORGE 2012–2014.

Type salg	MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
	2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Fysisk salg	274	163	97	-65 %	-40 %
Digitalt salg:	443	607	669	51 %	10 %
– Streaming	329	512	587	78 %	15 %
– Nedlastning	114	95	82	-28 %	-14 %
Totale inntekter i Norge	716	769	766	7 %	0 %

Kilde: IFPI samt Rambølls oppregning basert på informasjon fra intervjuer og research.

noe som utgjør 5 prosent av den totale omsetningen. Eksportandelen har siden 2012 økt med 2 prosentpoeng og har altså hatt en sterkere vekst enn det veksten i innlandsmarkedet skulle tilsi. Dette fremkommer av figur 2.2.

De tre siste årene har økningen i omsetningen av innspilt musikk skyldtes veksten i omsetningstallene fra streamet musikk. Streaming sto for 77 prosent av den totale omsetningen av innspilt musikk i Norge i 2014, mot tilsvarende 67 prosent i 2013 og 46 prosent i 2012. Fordelingen av den totale omsetningen over de tre distribusjonsformene illustreres i figur 2.3.

Figur 2.3 Prosentfordeling av inntekter fra fysisk salg, streaming og nedlastning i Norge 2012–2014.

2.1 Omsetning av innspilt musikk i Norge

Tabell 2.1 viser fordelingen av inntekter fra innspilt musikk i Norge, fordelt etter distribusjonsform: fysisk og digitalt salg, herunder streaming og nedlastning. Tabellen viser omsetningstall fra 2012 til 2014, samt den prosentvise endringen fra 2012–2014 og 2013–2014.

I følge våre analyser utgjorde den samlede omsetningen fra innspilt musikk i Norge til sammen MNOK 766 i 2014, noe som er på samme nivå som i 2013, da omsetningen var MNOK 769, og en liten økning (+7 prosent) sammenlignet med 2012.

Ser vi nærmere på de ulike distribusjonsformene, har omsetningen fra fysisk musikk falt med nær 65 prosent fra 2012 til 2014. Det fysiske salget utgjorde til sammen MNOK 97 i 2014, noe som tilsvarer 13 prosent av den totale omsetningen av innspilt musikk i Norge. I 2012 sto fysisk salg for 38 prosent av omsetningen (jf. figur 2.3). Fysisk salg relaterer seg i hovedsak til salg av cd, vinyl og dvd over disk eller kjøp fra Internett.

Det digitale salget består av to distribusjonsformer: streaming og nedlastning. Av det digitale salget utgjør streaming klart den største andelen med en total omsetning på MNOK 587 i 2014. Omsetningen innenfor streaming har økt med over 78 prosent fra 2012 til 2014. Fra 2013 til 2014 har omsetningen fra streaming økt med 15 prosent. Når det gjelder omsetningen fra nedlastning, har denne falt i samme periode: fra MNOK 114 i 2012 til MNOK 82 i 2014, eller tilsvarende 28 prosent for denne perioden.

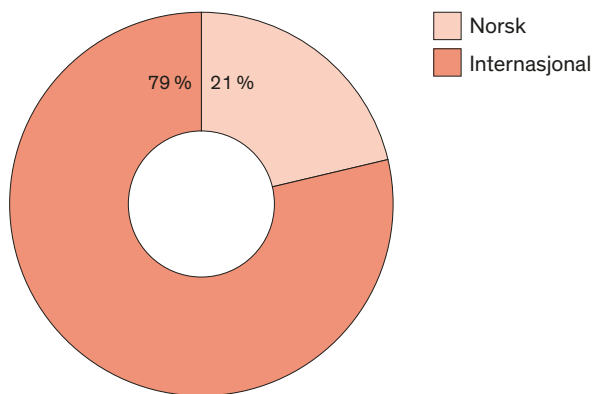
Tallene viser at denne veksten i streaming mer enn kompenseres for nedgangen både i fysisk salg og nedlastning og altså gir en total økning på ca. 7 prosent 2012–2014.

2.1.1 Norskandel innspilt musikk

Som nevnt innledningsvis finnes det ingen ensartet, omforent definisjon av «norsk musikk». Med «norsk» menes i denne sammenheng innspillinger utgitt av plateselskap i Norge.³ Innspilt musikk gjelder her salg av innspilt musikk i Norge, og andelen er basert på verdi. I 2014 var «norskandelene» for innspilt musikk, i denne betydningen av ordet, 21 prosent (figur 2.4).⁴

3. Med norsk plateselskap menes foretak registrert i Norge. Det er IFPI som har levert data her. Andelen «norsk» representerer derfor norskandelen blant de selskaper som har rapportert inn til IFPI.

4. IFPI har ikke sammenlignbare tall for norskandel tilbake i tid.

Figur 2.4 Norskandel for salg av innspilt musikk i 2014 (andel av omsetningen for innspillinger utgitt av plateselskaper registrert i Norge).

Kilde: IFPI

2.2 Eksportinntekter fra innspilt musikk

I det følgende beskriver vi eksportinntektene fra innspilt musikk. Definisjonen av eksportinntekter er endret sammenlignet med tidligere rapporter, da vi i år har fått reelle tall fra dataleverandørene. Sammenlignet med hva vi har presentert i tidligere rapporter, gjenspeiler tallene nå reelle inntekter hentet direkte fra plateselskapene og ikke beregninger gjort med utgangspunkt i de mekaniske rettighetene. De tidligere beregningene (ut fra NCB-tall) var mer grovmaskede, hvor det ikke var mulig å skille ut rent norsk innhold fra alt annet. Eksportinntektene som presenteres her ut fra den nye definisjonen, viser inntektene fra norske artister signert på platesel-

skaper i Norge, altså kun eksport av norsk innhold. Dette gjør at tallene er lavere enn det som er presentert i tidligere rapporter. Det er den nye definisjonen som ligger til grunn for tallene som her vises også for 2013 og 2012. Ved at aktørene har vært villige til å dele mer informasjon, har tallene blitt mer nøyaktige – gitt den nevnte definisjonen.

Med den nye definisjonen av eksport var de totale eksportinntektene fra innspilt musikk MNOK 38 i 2014. Eksportinntektene har i perioden 2012–2014 økt med MNOK 15, fra MNOK 23 i 2012 og MNOK 33 i 2013. Dette innebærer en vekst på 65 prosent i eksportinntektene de siste tre årene.

De påfølgende listene viser den mest populære musikken i Norge i 2014. De to øverste listene viser VGs lister for henholdsvis album og singler. De to nederste listene viser de mest populære sangene spilt over streaming-tjenestene Wimp/Tidal og Spotify i Norge.

TABELL 2.2 EKSPORT AV INNSPILT MUSIKK 2012–2014. NORSKE ARTISTER SIGNERT PÅ PLATESELSKAPER I NORGE.

	MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
	2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Inntekter innspilt musikk utlandet	23	33	38		
Totale inntekter innspilt musikk utlandet	23	33	38	65 %	15 %

Kilde: IFPI og Phonofile

De mest populære albumene i Norge i 2014 (VG-lista)

- 1: Jason Derulo – Tattoos
- 2: Avicii – True
- 3: Ed Sheeran – X
- 4: Katy Perry – Prism
- 5: Lorde – Pure Heroine
- 6: Pink Floyd – The Endless River
- 7: Highasakite – Silent Treatment
- 8: Various Artists – Frost Soundtrack
- 9: Pharrell Williams – G I R L
- 10: SamSmith – In the Lonely Hour

De mest populære singlene i Norge i 2014 (VG-lista)

- 1: John Legend – All of me
- 2: Ed Sheeran – I See Fire
- 3: Seinabo Sey – Younger (Kygo Remix)
- 4: Mr. Probz – Waves (Robin Schultz Remix)
- 5: Sia – Chandelier
- 6: Pharrell William – Happy
- 7: Tove Lo feat. Hippiie Sabotage – Stay High
- 8: Clean Bandit feat. Jess Glynne – Rather Be
- 9: David Guetta & Showtek feat. Vassy – Bad
- 10: Hadegaard – Happy Home

De mest populære singlene på Wimp/Tidal i Norge i 2014

- 1: Ed Sheeran – I See Fire
- 2: Sia – Chandelier
- 3: Seinabo Sey – Younger (Kygo Remix)
- 4: Mr. Probz – Waves (Robin Shulz Remix)
- 5: Admiral P Feat. Nico D. – Engel
- 6: Donkeyboy – Crazy Something Normal
- 7: Clean Bandit feat. Jess Glynne – Rather Be
- 8: Pharrell Williams – Happy
- 9: Pitbull feat. Ke\$ha – Timber
- 10: Hedegaard – Happy Home

De mest populære singlene på Spotify i Norge i 2014

- 1: Ed Sheeran – I see Fire
- 2: Mr. Probz – Waves (Robin Shulz Remix)
- 3: Seinabo Sey – Younger (Kygo Remix)
- 4: Clean Bandit feat. Jess Glynne – Rather Be
- 5: Sia – Chandelier
- 6: David Guetta & Showtek feat. Vassy – Bad
- 7: John Legend – All of me
- 8: Pharell Wiliams – Happy
- 9: Calvin Harris – Summer
- 10: Milky Chance – Stolen Dance

Konsertinntekter

I dette kapitlet presenteres analyser av de samlede inntekter fra salg av billetter til konserter i Norge, samt våre beregninger av norske aktørers inntekter fra konsertvirksomhet i utlandet. Til grunn for tallene ligger *billettinntekter* i Norge, mens statistikken om eksport gjenspeiler aktørenes *honorarer* i utlandet. Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenom vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke konsertrelatert omsetning fra salg av «merchandise». For detaljer, se vedlagte metodenotat.

Våre analyser tilsier at de totale inntektene fra konsertvirksomhet var MNOK 1 806 i 2014. Dette er en liten nedjustering fra 2013, etter en kraftig vekst fra 2012 til 2013. Omsetningen er 20 prosent høyere i 2014 enn den var i 2012. Av de totale inntektene utgjorde eksportandelen 6 prosent, eller tilsvarende MNOK 117 i 2014.

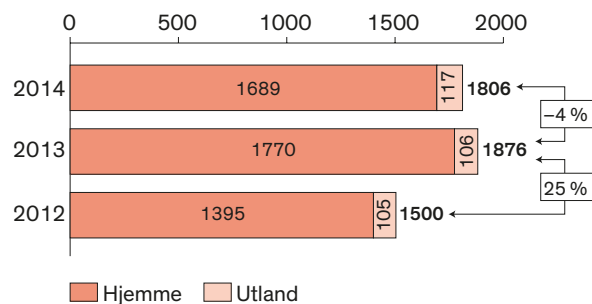
En viktig presisering er at tallene for konsertinntekter i henholdsvis Norge og i utlandet representerer to ulike inntektsformer:

- (1) Inntektstallet fra hjemmemarkedet representerer de samlede billettinntektene fra konsertvirksomhet i Norge, eller hva norske forbrukere og turister betaler for å gå på konsert i Norge.
- (2) Konsertinntektene fra utlandet som presenteres her, gjelder de honorar/billettinntekter

TABELL 3.1 KONSERTINNTEKTER I NORGE 2012–2014.

MARKED		MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
		2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Norge	<i>Billettinntekter</i>	1 395	1 770	1 689		
Samlede konsertinntekter i Norge		1 395	1 770	1 689	21 %	-5 %

Kilder: TONO, Norske Festivaler/Kunnskapssenteret for kulturnæringer, Norske konsertarrangører, Norsk Jazzforbund, Norsk teater- og orkesterforening, Norsk Viseforum

Figur 3.1 Totale konsertinntekter i Norge og utlandet til norske aktører 2012–2014 (MNOK).

som norske artister, musikere og orkestre får for sine opptredener utenfor Norges grenser.

3.1 Omsetning av billetter i Norge

Den totale omsetningen av billetter i hjemmemarkedet som presenteres her, representerer hva norske forbrukere og turister betaler for å gå på konsert i Norge. Etter våre beregninger er de totale billettinntektene fra konsertvirksomhet i Norge i 2014 MNOK 1 689. Til tross for en liten nedgang sammenlignet med de samlede inntektene i 2013 kan inntektstallene for 2014 leses som en stabilisering etter den kraftige økningen 2012–2013.

Beregningene av billettinntektene i Norge er gjort ved bruk av TONOs vederlagsinntekter

TABELL 3.2 KONSERTINNTEKTER UTLANDET 2012–2014

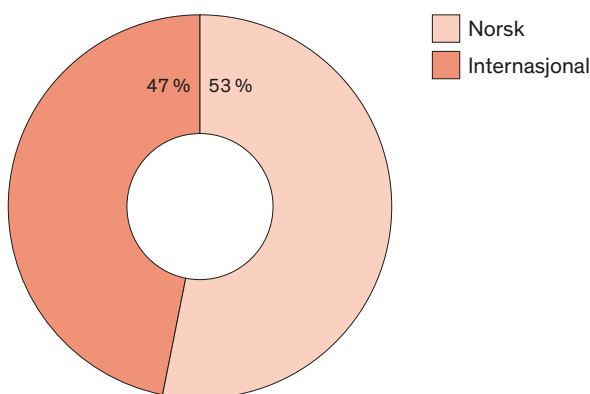
MARKED		MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
		2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Utlandet	Honorar	105	106	117		
Samlede konsertinntekter i utlandet		105	106	117	11 %	10 %

Kilde: Music Norway, Norsk teater- og orkesterforening, research og intervjuer

fra norsk konsertvirksomhet. Utover dette er det samlet inn, via våre dataleverandører, informasjon fra en rekke konsertarrangører og aktører i Norge som arrangerer konserter som ikke er opphavsrettsbelagt, herunder for eksempel klassisk musikk. For årets statistikk foreligger det noen endringer i datagrunnlaget som gjør utslag for de totale inntektene. Dette gjelder data fra klubber og helårsarrangører, hvor de tidligere estimatene har vært noe høyere enn hva man realistisk kan forvente. Endringene i metode og datagrunnlag er gjort i samråd med bransjeaktørene og tilbakeført for alle de tre årene. Se ellers vedlagte metodenotat for detaljer.

3.1.1 Norskandel, musikkfestivaler

Det finnes ikke noen tilgjengelig statistikk for norskandeler som dekker hele konsertfeltet. For å beskrive norskandelen innenfor (deler av) konsertfeltet i Norge benytter vi oss av *Festivalstatistikk 2014*. Dette er en undersøkelse gjort i regi av interesseorganisasjoner for ulike konsertarrangører i Norge i et samarbeid med «Kunnskapsverket – Nasjonalt senter for kulturelle næringer». I denne undersøkelsen er konsert- og festivalarrangører i Norge spurt om å fordele utbetalte honorarer på «norske» og utenlandske *utøvere*. Norskandelen er altså beregnet med utgangspunkt i det totalt utbetalte honoraret til kunstnere og utøvere slik det er rapportert i

Figur 3.2 Andel utbetalte honorar til norske artister 2014. Kilde: Festivalstatistikk 2014/Kunnskapsverket

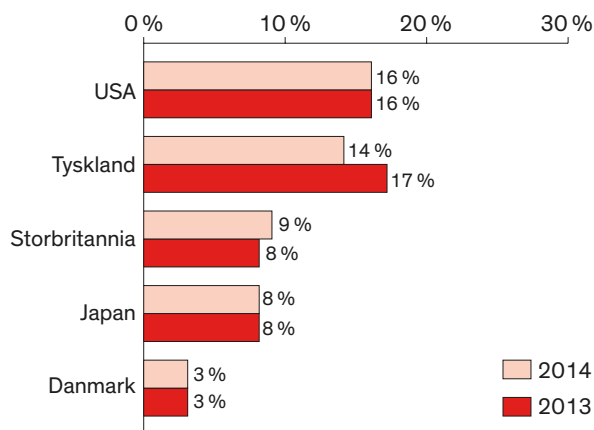
Festivalstatistikk 2014. Den gir dermed et bilde av norskandelen blant mange av aktørene, men kan ikke generaliseres til konsertfeltet som helhet, da andre konsertarrangører kan ha en annen fordeling enn festivalarrangørene.

I festivalstatistikken fremkommer det at 53 prosent av de samlede honorarene i 2014 ble utbetalt til norske kunstnere og utøvere, mens de resterende 47 prosent ble utbetalt til utenlandske utøvere, illustrert med figur 3.2.

3.2 Honorarer og billettinntekter fra konsertvirksomhet i utlandet

Konsertrelatert eksport er her avgrenset til å omfatte de honorarer som norskregistrerte artister og musikere får for sin konsertvirksomhet i utlandet.

I følge våre analyser er den samlede konsertrelaterte eksporten beregnet til å være MNOK 117, noe som tilsvarer en økning på ca. 10 prosent sammenlignet med eksportinntektene i 2012 og 2013. Én av årsakene til denne økningen er at gjennomsnittshonoraret blant artistene som har reist ut, har gått noe opp sammenlignet med de to tidligere årene. En annen årsak er aktiviteten blant symfoniorkestrene. Disse har i 2014 hatt høyere inntekter fra utlandet enn de to foregående årene.

Figur 3.3 Konsertvirksomhet i utlandet etter mest attraktive land 2013–2014. Kilde: Music Norway

Norske artister og utøvere har en bred utenlandsvirksomhet når det gjelder konsertaktiviteter. I 2014 ble det søkt om tilskudd til 3 888 planlagte konserter i over 50 land.⁵ Figur 3.3 gir en oversikt over de fem mest attraktive landene for norske musikere og artister. Oversikten er basert på søknader om reisestøtte til konsertvirksomhet 2013–2014.

I 2014 var USA på toppen av destinasjoner norske band og utøvere ønsket å reise til, med 16 prosent av de totalt planlagte konsertene. Sammenlignet med 2013 har USA gått forbi Tyskland som norske artister og utøveres viktigste konsertmarked. Etter USA og Tyskland følger Storbritannia, Japan og Danmark som de mest attraktive landene å turnere i.

Dataleverandører

konsertinntekter

Music Norway – Den norske musikkbransjens eksportorganisasjon

Norsk jazzforum – Medlems- og interesseorganisasjon for det norske jazzmiljøet

Norsk Viseforum – Interesseorganisasjon for visekunstnere og viseklubber i Norge

Norske Festivaler/Kunnskapscenteret for kulturnæringer

Norske Konsertarrangører – Konsertarrangørenes interesse- og kompetanseorganisasjon

Norsk teater- og orkesterforening – Medlemsorganisasjon for nasjonale og regionale institusjoner innen teater, opera, orkester og dans

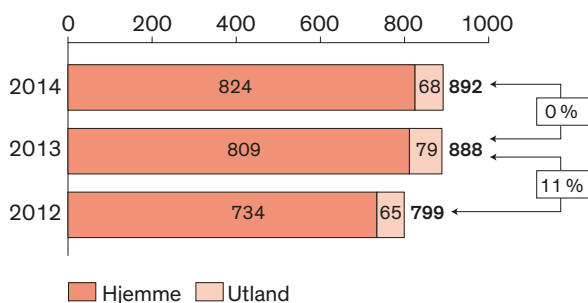
TONO – Forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister tekstforfattere og musikkforlag

5. Music Norway (2015). *Årsrapport 2014*.

Vederlag og opphavsrettslige inntekter

I dette kapitlet presenteres de samlede vederlags- og opphavsrettslige inntekter som tilfaller musikkbransjen i Norge. Vederlags- og opphavsrettslige inntekter er de inntekter som samles inn for bruk av opphavsrettslig materiale til opphavspersoner, musikere/utøvende kunstnere, musikkforlag og plateselskaper. Vederlagene gjenspeiler bruk av musikk på en annen måte enn hva som presenteres i kapittel 2 *Omsetning av innspilt musikk* og kapittel 3 *Konsertinntekter*. I disse kapitlene har vi et forbrukerperspektiv, mens inntektene som presenteres her, viser andelen fra produksjon og salg som fordeles videre til opphavspersoner og rettighetshavere. Vederlagsinntektene (de mekaniske rettighetene) fra innspilt musikk og (fremføringsrettighetene) fra livefremføring er altså tatt ut av datagrunnlaget i kapitlene 2 og 3 og presenteres her.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenfor vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke inntekter fra synkroniseringsavtaler gjort direkte mellom brukere og rettighetshavere/musikkforlag. I arbeidet med årets rapport har vi forsøkt å kartlegge disse inntektene – uten å lykkes. For detaljer, se vedlagte metodenotat.

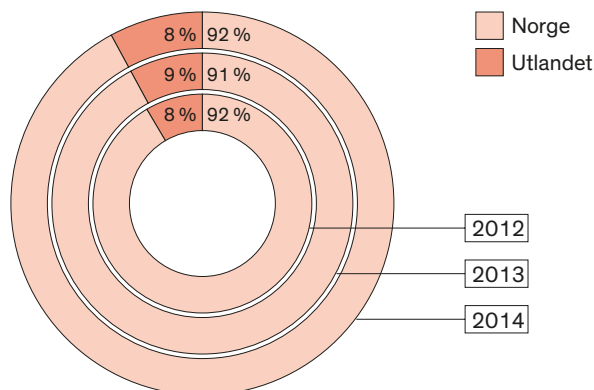
Figur 4.1 Samlede vederlags- og opphavsrettslige inntekter 2012–2014 (MNOK).

Våre analyser viser at de samlede vederlags- og opphavsrettslige inntektene i musikkbransjen i Norge til sammen utgjorde MNOK 892 i 2014, inkludert eksport. Dette er tilsvarende de samlede inntektene i 2013 (MNOK 888) og en økning på 11 prosent fra 2012. Dette fremkommer av figur 4.1.

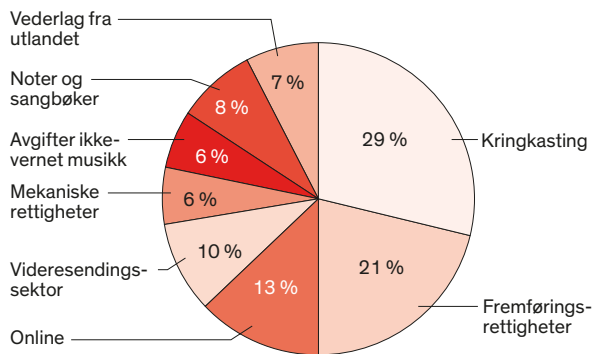
Eksportandelen av vederlagsinntektene har vært stabil for de tre årene vi måler. Av de totale inntektene i 2014 var 8 prosent eksport. Prosentfordelingen mellom de totale vederlagene som er samlet inn i Norge og i utlandet i 2012–2014, fremkommer av figur 4.2.

Figur 4.3 viser prosentfordelingen over ulike typer vederlag og opphavsrettslige inntekter til norske opphavspersoner, artister, musikkforlag og plateselskaper, inkludert eksportinntektene.

Av de totale vederlags- og opphavsrettslige inntektene står kringkasting og fremføringsrettigheter for de største andelen med henholdsvis 29 og 21 prosent. Disse inntektene er betalinger for bruk av opphavsrettslige verk i offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting via TV og radio, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder

Figur 4.2 Prosentfordeling vederlags- og opphavsrettslige inntekter i Norge og i utlandet 2012–2014.

Figur 4.3 Prosentfordeling av totale vederlag og opphavsrettslige inntekter 2014, inklusive eksportinntekter.

og i butikker eller livefremføringer av musikk for publikum på konserter. Fordelingen av de ulike typer vederlag og opphavsrettslige inntekter har vært relativt stabil i perioden 2012–2014.

4.1 Vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge

Opphavsrettslige inntekter i Norge er vederlag som er samlet inn av norske rettighetsforvaltere, og som fordeles videre til musikkfeltet i Norge. Totalt utgjorde opphavsrettslige inntekter og vederlagsinntekter samlet inn i Norge MNOK 824 i 2014. Dette tilsvarer en økning på 12 prosent fra 2012, hvor de totale inntektene var MNOK 734, og en økning fra 2013 tilsvarende 2 prosent.

Fremføringsrettigheter

Inntekter fra fremføringsrettigheter er betalinger for bruk av opphavsrettslige verk i det offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting via radio og TV, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder eller butikker, eller livefremføringer av musikk for et publikum, som konserter eller lignende. Totalt sett utgjorde fremføringsrettigheter MNOK 549 i 2014. Disse inntektene har økt med MNOK 78 siden 2012 – eller 12 prosent.

Den største andelen av inntektene fra fremføringsrettigheter gjennom de tre årene vi måler, kommer fra *kringkasting i TV og radio*. Disse inntektene har økt noe, fra MNOK 246 i 2012 til MNOK 262 i 2014. Dette er vederlag som videreføres til komponister og tekstforfattere, artister og utøvere, og musikkforlag og plateselskaper, blant annet for avspillinger i radio.

Den nest største andelen av inntektene fra fremføringsrettigheter kommer fra *offentlig fremføring* i form av bakgrunnsmusikk eller livefremføringer for publikum. I 2014 utgjorde disse inntektene til sammen MNOK 193, noe som er omtrent tilsvarende inntektene i 2013 og en økning på 11 prosent fra 2012, da disse inntektene utgjorde MNOK 174.

Når musikk strømmes eller lastes ned, har opphavsmenn blant annet rett på vederlag for offentlig fremføring. I 2014 summerte disse inntektene seg til MNOK 93, noe som er en økning på 26 prosent fra 2013. Fra 2012 til 2014 har disse vederlagsinntektene økt med 86 prosent.

TABELL 4.1 VEDERLAG OG OPPHAVSRETSLIGE INNTEKTER I NORGE 2012–2014.

	MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
	2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Fremføringsrettigheter samlet:	471	521	549	17 %	5 %
– Kringkasting	246	256	262	7 %	2 %
– Offentlig fremføring (bakgrunnsmusikk mv.)	174	190	193	11 %	2 %
– Online (nedlastning og streaming)	50	74	93	86 %	26 %
Videresendingssektor	96	94	88	–8 %	–6 %
Mekaniske rettigheter samlet:	64	67	55	–14 %	–17 %
– Andel mekaniske rettigheter online (nedlastning og streaming)	24	28 ^a	24	0 %	–16 %
Avgifter ikke-vernet musikk	47	46	55	17 %	18 %
Salg og lisensiering av noter og sangbøker	37	60	60	62 %	1 %
– Kopiering av noter og sangbøker	13	14	13	0 %	–6 %
Andre vederlag	6	8	3	–50 %	–57 %
Samlede inntekter i Norge	734	809	824	12 %	2 %

Kilder: Tono, Gramo, Norwaco, NCB, Kopinor, Musikkforleggerne

Note: ^a Tallet baserer seg på beregninger fra splitt mellom fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter med NCB som back-office. Tallet inkluderer ikke direkte lisensavtaler.

Videresendingssektor

Med *videresendingssektoren* menes sekundær utnyttelse av lyd i for eksempel TV-produksjoner. Disse inntektene gjenspeiler de avtaler som er gjort for denne typen bruk, og som tilfaller musikkfeltet i Norge. Totalt sett utgjorde videresendingssektoren MNOK 88 i 2014. Dette er en nedgang siden 2012 og 2013, hvor disse inntektene var henholdsvis MNOK 96 og MNOK 94.

Mekaniske rettigheter

Retten til å spille inn, produsere og utgi innspillinger av opphavsrettslig musikk kalles *mekaniske rettigheter*. Når et verk overføres og reproduseres på eksempelvis en cd eller vinyl, innehar opphavspersonen krav på godtgjørelse for å overgi retten til å produsere flere eksemplarer av verket. I 2014 utgjorde de mekaniske rettighetene til sammen MNOK 55, noe som tilsvarer en prosentvis nedgang på -14 prosent fra 2012, da inntektene var MNOK 64.

Online – fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter

Vederlagsinntektene fra online bruk av musikk omfatter her både streaming og nedlastning. Ser vi fremføringsrettighetene og de mekaniske rettighetene fra online-bruk samlet, utgjør disse inntektene 13 prosent av de totale vederlagsinntektene og opphavsrettslige inntektene i Norge i 2014, eller tilsvarende MNOK 117. Disse inntektene har siden 2012 økt fra MNOK 74, noe som utgjør en prosentvis økning på 58 prosent fra 2012 til 2014.

Avgifter for ikke-vernet musikk

Avgifter for ikke-vernet musikk er innkrevde avgifter for kringkasting og annen offentlig bruk av ikke-vernedede opptak. Disse avgiftene utgjorde totalt MNOK 55, som er 17 prosent høyere enn i 2012, da avgiftene var MNOK 47.

Noter og sangbøker

I 2014 omsatte norske musikkforlag noter og sangbøker for MNOK 60. Dette er tilsvarende hva forlagene omsatte for i 2013 (MNOK 60), men 62 prosent høyere enn i 2012, da den totale omsetningen var MNOK 37.

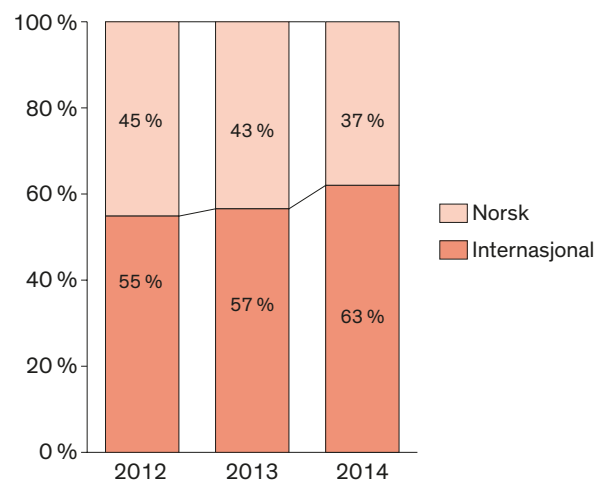
Andre vederlagsinntekter

Andre vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter omfatter ulike komponenter av offentlig fremføring, vederlag fra privatkopieringssektoren og innkopiering av innspilt musikk i TV-produksjoner og vederlag fra annen kringkasting og bruk

i undervisning. Til sammen utgjorde disse inntektene MNOK 3 i 2014, en nedgang fra MNOK 6 i 2012.

4.1.1 Norskandeler avspillinger på radio

Som tidligere nevnt finnes det ingen ensartet, omforent definisjon av «norsk musikk». Med «norsk» menes i denne sammenheng *innspillinger utgitt på plateselskaper registrert i Norge*. Figur 4.4 viser norskandeler i denne betydningen for avspillinger på radio i Norge for perioden 2012–2014. Som vi kan lese av figuren, var 37 prosent av låtene som ble spilt på radio i Norge i 2014, «norske» i ovennevnte betydning av ordet. Norskandelen, slik den fremstår i Gramo-tallene, har vært minkende de tre årene vi måler. Nedgangen er på 8 prosentpoeng fra 2012, da norskandelen var 45 prosent.

Figur 4.4 Norskandel for radioavspilling, prosentandel av total spilletid for låter utgitt av plateselskaper registrert i Norge (2012–2014).

Kilde: Gramo

TONO oppgir på sin side norskandelen for 2014 til 36 prosent.⁶ TONO's tall tar ikke som Gramo utgangspunkt i *plateselskapenes* tilhørighet, men viser norskandelen for radioavspilling blant *opphavspersoner* i Norge. TONO's norskandel er altså basert på avregninger til komponister, tekstforfattere eller musikkforlag tilknyttet en opphavsorganisasjon i landet. To ulike definisjoner for «norskandel» har i dette tilfellet (2014) gitt tilnærmet like resultater.

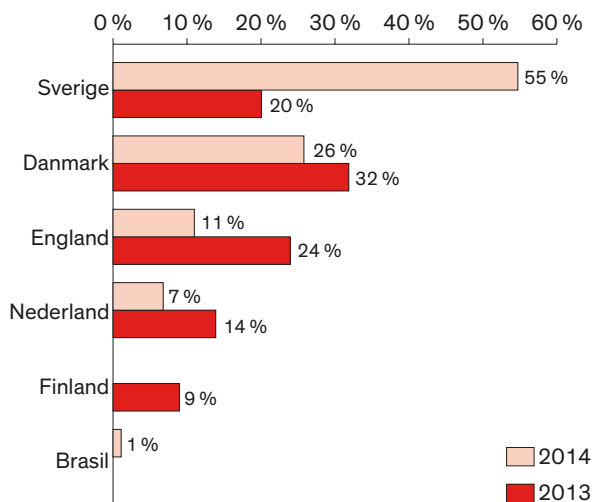
6. TONO (2015). *Årsrapport 2014*.

4.2 Vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter fra utlandet

Vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter fra utlandet er vederlag samlet inn av rettighetsforvaltere i utlandet og som overføres til det norske musikkfeltet. Inntektene som overføres fra utlandet, inkluderer blant annet vederlagsinntekter fra fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter.

Totalt ble det overført MNOK 68 til det norske musikkfeltet i 2014, samlet inn av rettighetsforvaltere i utlandet. De samlede vederlagsinntektene og opphavsrettslige inntektene fra utlandet har hatt en liten økning på 3 prosent 2012–2014, men gått noe ned det siste året, fra MNOK 79 i 2013 til MNOK 68 i 2014 (–13 prosent). Av de samlede inntektene utgjorde fremføringsrettighetene den største andelen i 2014, mens de mekaniske rettighetene var den største posten i 2012 og 2013.

De følgende to figurene viser de største eksportmarkedene når det gjelder vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter. Figur 4.5 viser prosentfordeling av totale vederlag til musikere, artister og plateselskaper, fordelt på de fem største eksportlandene i 2013 og 2014.

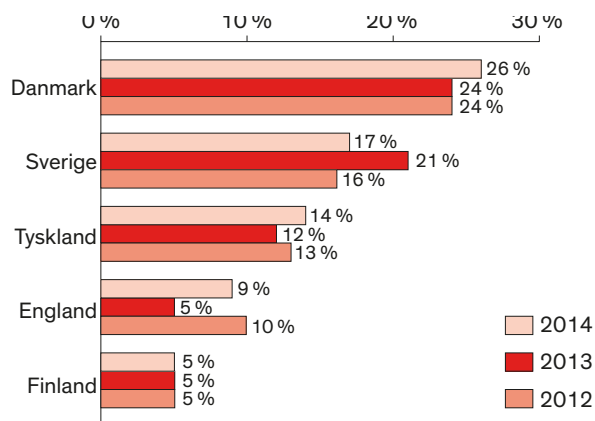
Figur 4.5 Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske musikere, artister og plateselskaper. De fem største eksportlandene (2013–2014).

Kilde: Gramo

Av figur 4.5 kan vi lese at Sverige var det største eksportlandet når det gjelder vederlagsinntekter til musikere, artister og plateselskaper registrert i Norge i 2014, med 55 prosent av eksportinntektene. I 2013 hadde Sverige 20 prosent av de samlede eksportinntektene til denne gruppen. Økningen skyldes i hovedsak at overføringene kommer i bolker, og at overføringene i 2014 er større enn i 2013 og kan altså ikke leses som en reell trend. Etterfulgt av Sverige følger Danmark, England og Nederland som de største eksportlandene for denne gruppen. Samlet utgjør Norden det største eksportmarkedet både i 2013 og 2014.

Figur 4.6 viser prosentfordeling av opphavsrettslige inntekter til komponister, tekstforfattere og musikkforlag fordelt på de fem største eksportlandene i perioden 2012–2014.

Som vi kan lese av figur 4.6, er Danmark, Sverige og Tyskland de tre landene som overfører mest vederlag for offentlig fremføring av opphavsrettslig materiale til den norske musikkbransjen de tre siste årene, etterfulgt av England og Finland. Samlet sett utgjør Norden det største eksportmarkedet også for disse rettighetene i perioden 2012–2014.

Figur 4.6 Prosentandeler av opphavsrettslige inntekter fra utlandet til komponister, tekstforfattere og musikkforlag i Norge. De fem største eksportlandene (2012–2014).

Kilde: Tono

TABELL 4.2 VEDERLAGSINTEKTER OG OPPHAVSRETSLIGE INNTEKTER FRA UTLANDET 2012–2014.

	MNOK	MNOK	MNOK	PROSENTVIS ENDRING	
	2012	2013	2014	2012–2014	2013–2014
Fremføringsrettigheter	31	32	40	29%	24%
Mekaniske rettigheter	33	45	27	–18%	–40%
Videresendingssektor	1	1	2	100%	50%
Samlede inntekter utlandet	66	79	68	3%	–13%

Kilde: Tono, Gramo, Norwaco, NCB

Dataleverandører vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter

GRAMO – Forvalter vederlagsinntekter fra kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk for musikere, artister og plateselskaper

Musikkforleggerne – Representerer de største musikkforlagene i Norge

NCB – Forvalter vederlagsinntekter fra mekaniske rettigheter (plateproduksjon) for låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag

Kopinor – Forvalter vederlagsinntekter for bruk og kopiering av blant annet noter og sangbøker for norske opphavspersoner

NORWACO – Forvalter vederlagsinntekter fra audiovisuelle rettigheter for komponister, utøvende kunstnere og produsenter

TONO – Forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag

Opphavsrett i musikkbransjen

Opphavsretten gir komponister, tekstforfattere, artister, musikere og deres musikkelskap og musikkforlag mulighet til økonomisk erstatning. Opphavsrett innebærer en enerett til å fremstille eksemplarer av et verk (*mekaniske rettigheter*) og en enerett til å gjøre disse tilgjengelig for allmennheten (*fremføringsrettigheter*). Dersom du besitter opphavsrett, har du krav på erstatning dersom verket ditt blir tilgjengeliggjort offentlig, for eksempel via radio, TV eller Internett, på konserter eller som bakgrunnsmusikk i ulike varianter, eller at musikken blir spilt inn på plater.

For komponister og tekstforfattere er opphavsretten beskyttet for det arbeidet han eller hun har lagt ned i å skape ny musikk. For musikere og artister innebærer opphavsretten en rett til erstatning for innspilte verk som de har medvirket på, eller som fremføres offentlig for eksempel gjennom radio og TV. I likhet med øvrige rettighetshavere har musikkforlag gjennom opphavsretten rett til betaling for bruk av innspilt musikk. Overordnet er det fire rettigheter man råder over som opphavsperson:

- Retten til å reprodusere verket ved innspill av fonogram eller noter
- Retten til å mangfoldiggjøre og videre selge kopier av verket
- Retten til å bearbeide og skape andre versjoner av verket
- Retten til å fremføre verket offentlig

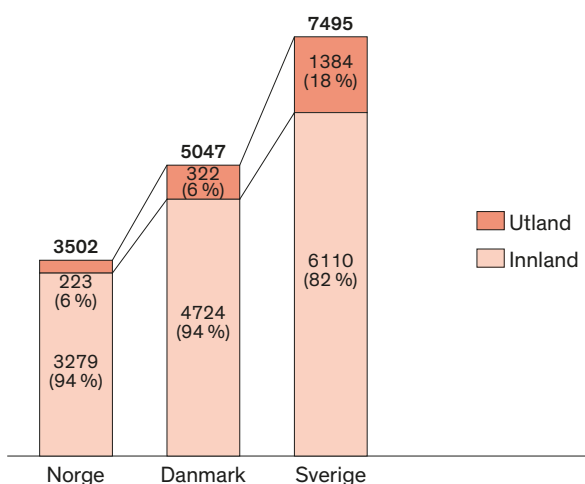
Opphavsrettslige inntekter er de innbetalingene til rettighetsforvaltere som videreføres til opphavsrettshaver for bruk av opphavsrettslig materiale. Samarbeidet mellom opphavsrettsorganisasjoner verden over gjør at norske opphavsrettspersoner og andre rettighetshavere får den inntekten de har krav på for det arbeidet som er utført med å fremstille verket, utenfor Norges grenser så vel som for hjemmemarkedet.

Sammenligning med andre skandinaviske land

I dette kapitlet sammenligner vi den norske musikkbransjens omsetning med henholdsvis den svenske og den danske musikkbransjen. Tallene fra den svenske musikkbransjen er hentet fra rapporten «Musikkbransjen i siffror – Statistik för 2014». De danske tallene er hentet fra Rambølls egen kartlegging «Præsentation af Dansk Musikomsætning 2014».

Rambøll har deltatt i flere prosjekter i løpet av de siste årene for å vurdere sammenlignbarheten av den tilgjengelige samlede musikkstatistikken i de nordiske landene. I den forbindelse er det oppnådd en større forståelse av forskjellene mellom musikkbransjene i de enkelte nordiske landene og den tilgjengelige statistikken.

Den danske statistikken har et bredere omfang enn både den svenske og den norske

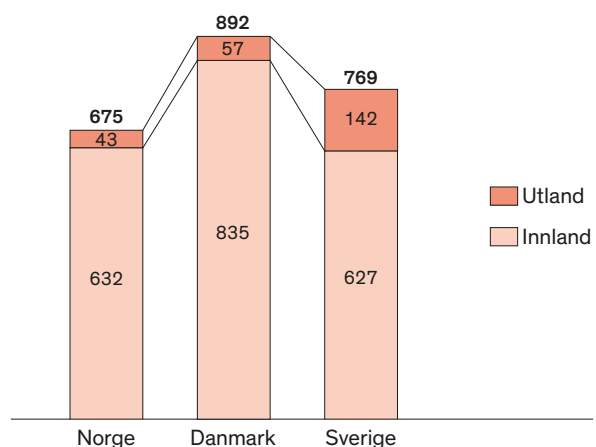
Figur 5.1 Samlet omsetning innland og utland 2014, MNOK.

Kilder: Præsentation af Dansk Musikomsætning 2014, Musikbransjen i siffror 2014 samt egne beregninger

Note: Den samlede omsetning i Danmark inneholder omsetning fra TV/radio og B2B-musikk, i tillegg til omsetningen fra rettigheter.

statistikken, men det er mulig å justere deler av statistikken slik at det samlede omfanget blir mer sammenlignbart. Grunnet forskjeller i omfang og metodikk er det vanskelig å sammenligne enkelte områder i den danske statistikken med områder i den norske og den svenske statistikken. Derfor sammenligner vi kun den *totale* omsetningen for musikkbransjen i de tre landene.

I det følgende avsnittet sammenlignes musikkbransjenes omsetning i Danmark, Norge og Sverige.⁷ Delkapittel 5.2 viser en mer detaljert sammenligning av Norge og Sverige. Helt konkret sammenligner vi her omsetningen innenfor områdene konserter, innspilt musikk og rettig-

Figur 5.2 Total omsetning per innbygger 2014, NOK.

Kilder: Præsentation af Dansk Musikomsætning 2014, Musikbransjen i siffror 2014 samt egne beregninger

Note: Den samlede omsetning i Danmark inneholder omsetning fra TV/radio og B2B-musikk, i tillegg til omsetningen fra rettigheter.

7. Det er benyttet gjennomsnittlige årlige valutakurser fra den danske nasjonalbanken til å regne om fra svenske og danske kroner til norske kroner.

heter i de to landene. For ytterligere diskusjon av metodene, samt forutsetningene for sammenligningen og de enkelte landenes statistikker, se vedlagte metodenotat.

5.1 Overordnet sammenligning

Til tross for at flere delelementer er tatt ut av den danske omsetningen, inneholder den danske musikkstatistikken stadig enkelte inntektskilder som inkluderer omsetning utover de rettighetsinntekter som inngår i den norske og den svenske statistikken. Dette dreier seg for eksempel om kommersiell radioomsetning, hvor de ikke kan skilles fra rettighetsinntekter fra radio. Det er dermed sannsynlig at den danske omsetningen innenlands er noe overvurdert sammenlignet med den norske og den svenske omsetningen. Omsetningen for Danmarks inntekter i utlandet er avgrenset på samme måte som de to andre landene.

Figur 5.1 viser den totale omsetningen i 2014 på innenlandske og utenlandske markeder for henholdsvis Norge, Danmark og Sverige (alle tall er omregnet til norske kroner).

Sverige har en betydelig større total omsetning enn Norge og Danmark. Norge har en total omsetning på MNOK 3 502 i 2014. I Danmark er den totale omsetningen på MNOK 5 047, og i Sverige er den på MNOK 7 495 for samme år. Den samlede omsetningen i Danmark er således større enn i Norge, men som nevnt tidligere er det enkelte inntektskilder som inngår i den danske statistikken som ikke er tatt med i den norske og den svenske. Dette kan forklare noe av forskjellen.

Andelen av den totale omsetningen som stammer fra utlandet, er mye større i Sverige (18 prosent) enn både i Norge (6 prosent) og Danmark (6 prosent). Forskjellene i omsetningen i utlandet mellom de tre landene påvirkes av om henholdsvis norske, danske og svenske artister som selger sin musikk i utlandet (dvs. eksportører), velger å skrive kontrakt med et plateselskap i sitt hjemland eller et selskap i utlandet. Velger en norsk artist å skrive kontrakt med et utenlandsk selskap, som for eksempel er tilfellet med a-ha, telles ikke deres omsetning med i den norske statistikken. Således kan den store omsetningen i Sverige delvis forklares med at man i Sverige er gode til å tiltrekke og holde fast på artister ved nasjonale plateselskaper.

Både Norge, Danmark og Sverige har utgitt statistikk for musikkbransjen fra og med 2012.

Den stadige utviklingen av metoden for denne typen statistikker betyr at statistikker fra tidligere år ofte må justeres. Metoden er forbe-

dret over årene og endret fra tidligere rapporter, dette gjelder for alle tre landene. De overordnede definisjonene og avgrensningene er derimot ikke endret, og det er fremdeles mulig å sammenligne de ulike statistikkene. For å beregne vekstrater benyttes oppdaterte tall fra den nyeste rapporten for Sverige. For Danmark benyttes de tidligere publiserte tallene fra «Præsentation af Dansk Musikstatistik 2012» og «Præsentation af Dansk Musikstatistik 2013», da det ikke er publisert oppdaterte tall for disse årene.

Når vi sammenligner veksten i den totale omsetningen, ser det slik ut:

TABELL 5.1 ÅRLIG VEKST I OMSETNINGEN AV MUSIKK 2013–2014, PROSENT.

	VEKST 2013	VEKST 2014
Norge	17 %	-2 %
Danmark	13 %	2 %
Sverige	6 %	5 %

Kilder: Præsentation af Dansk Musikomsætning 2014, Musikbranschen i siffror 2014, samt egne beregninger

Note: Veksten er nominell vekst. Vekst er beregnet på bakgrunn av omsetningen i lokal valuta.

Det er således en mer beskjeden årlig vekst i alle tre landene i 2014 enn tilfellet var i 2013. Mens Norge hadde den høyeste veksten og Sverige den laveste veksten i 2013, er det omvendt i 2014. Det er stor forskjell på volatiliteten, veksten er mer stabil i Sverige enn i de to andre landene. Både Danmark og Norge hadde svært høye vekstrater i 2013, langt over veksten i BNP, mens de i 2014 har vekstrater omkring eller under veksten i BNP. Den gjennomsnittlige årlige veksten i perioden 2012–2014 er 8 prosent for Norge og Danmark og 6 prosent for Sverige. Ser vi på hele perioden 2012–2014, er veksten dermed omtrent lik i de tre nordiske landene.

Figur 5.2 viser omsetningen i musikkbransjen per innbygger.

Figur 5.2 viser at omsetningen per innbygger er noe høyere for den danske musikkbransjen enn for den norske og den svenske musikkbransjen. Dette kan dog skyldes at det er en rekke inntektskilder inkludert i den danske statistikken som ikke kommer med i den norske og svenske statistikken. Vi kan se at omsetningen per innbygger i 2014 er noe høyere i Sverige enn i Norge. Dermed har den norske musikkbransjen den laveste omsetningen i 2014 av de tre nordiske landene når vi ser på omsetningen per innbygger, selv om forskjellene «utlignes» når vi ser tallene *per capita* i stedet for volum/absolutte tall.

TABELL 5.2 ÅRLIG VEKST I OMSETNING AV MUSIKK, PROSENT.

	RETTIGHETER	INNSPILT MUSIKK	KONSERTVIRKSOMHET	TOTALT
Norge				
Vekst 2013	11 %	9 %	25 %	17 %
Vekst 2014	0 %	0 %	-4 %	-2 %
Sverige				
Vekst 2013	4 %	5 %	8 %	6 %
Vekst 2014	11 %	6 %	2 %	5 %

Kilder: Musikbransjen i siffror 2014, samt egne beregninger

5.2 Norge og Sverige – et mer detaljert bilde

I dette avsnittet sammenlignes musikkbransjenes omsetning i Norge og Sverige mer detaljert. Definisjonen av de to landenes musikkstatistikker og områder er tilnærmet lik og gir derfor grunnlag for sammenligning. Figur 5.3 sammenligner omsetningen innenfor områdene rettigheter, innspilt musikk og konserter.

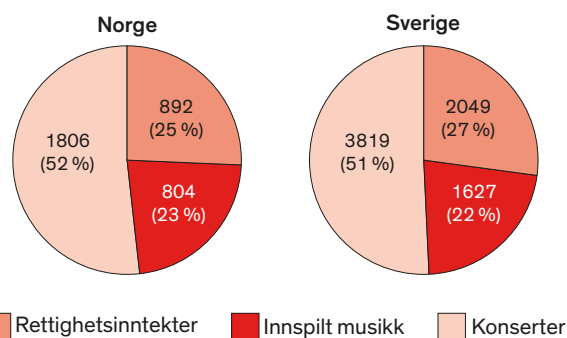
Det klart største omsetningsområdet er konserter både i den norske og den svenske musikkbransjen.⁸ Fordelingen mellom de tre områdene ser svært lik ut i Norge og Sverige i 2014.

Tabell 5.2 presenterer veksten innenfor de forskjellige inntektsområdene i Norge og Sverige.

Tabell 5.2 viser at det var en høyere vekst i Norge enn i Sverige i 2013, mens i 2014 er det omvendt. For både Norge og Sverige var den høyeste veksten i 2013 på konsertområdet, mens den høyeste veksten i 2014 kan ses innen innspilt musikk (0,5 prosent vekst i Norge i 2014). Dermed ser vi at omsetningen innen innspilt musikk har steget mer enn omsetningen på de andre områdene i 2014.

Figur 5.4 viser omsetningen per innbygger for de forskjellige områdene.

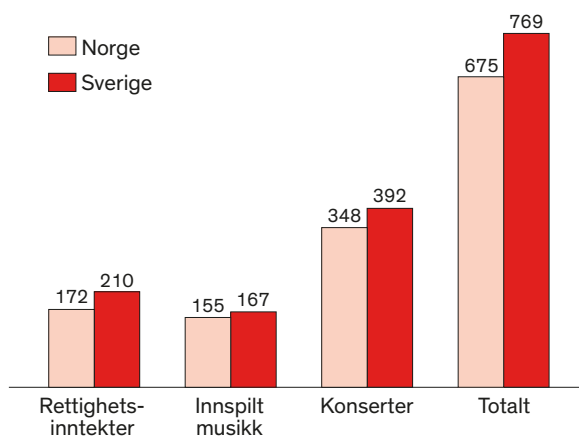
Figur 5.4 viser de samme tendensene som de foregående figurene. Vi ser dermed at Sverige har en større omsetning per innbygger på alle områder selv om forskjellen er liten for innspilt musikk. Dette skal dog ses i sammenheng med de store endringene fra forrige år.

Figur 5.3 Omsetning for hovedkategoriene i Norge og Sverige 2014, MNOK.

Kilder: Musikbransjen i siffror 2014, samt egne beregninger

Note: Omsetningen inneholder både omsetningen fra innland og utland (eksport).

Figur 5.4 Omsetning per innbygger for områder Norge og Sverige, NOK.

Kilder: Musikbransjen i siffror 2014, samt egne beregninger

Note: Omsetningen inneholder både omsetning fra innland og utland.

8. Dette gjelder også for den danske musikkbransjen. I den danske statistikken inngår også flere inntektskilder enn hva den norske og den svenske statistikken inkluderer. Dessuten inneholder rettighetsinntektene under henholdsvis konserter og innspilt musikk. Omsetningen innenfor de ovennevnte områdene kan derfor ikke direkte sammenlignes med de danske tallene.

English summary

Rambøll's objective has been to estimate the accumulated revenue of the music industry in 2014, and to present the development of this revenue since 2012. The Norwegian music industry is defined as encompassing the central actors that profit from creating, practising, producing or distributing music in Norway.

The estimation of accumulated revenue is based on gathering turnover statistics from three main categories: copyright revenue, sales revenue (both physical and digital) and performance revenue. Each type of revenue also has potential export revenue.

The share of music sold or consumed in Norway defined as "Norwegian" is continuously debated. As of today there is no unequivocal description of, or consensus on, what is considered "Norwegian" music. Each chapter of the report explains which definition is relevant to the category of revenue under discussion.

Our analyses show that the total revenue of the Norwegian music industry amounted to MNOK 3 502 in 2014. This corresponds to a 2 percent decrease since 2013: the accumulated

revenue in 2013 was estimated at MNOK 3 566. The total revenue includes income from sales of recorded music, concert activities (ticket sales) and copyright income.

Figure 1 presents an overview of the accumulated revenue of the Norwegian music industry in 2012, 2013 and 2014, as we measure it. In addition, the figure illustrates the distribution of total revenue based on recorded music and copyright income, and income from concert activities. All numbers are in Norwegian kroner.

Figure 2 shows the shares of the total revenue based on income from recorded music, concert activities, and copyright income.

The analysis of revenue obtained from recorded music show a 65 percent decrease in physical sales from 2012 to 2014. In addition to this, there has been a 28 percent decrease in downloading from 2012 to 2014. Revenue from streaming, however, has increased by 78 percent from 2012 to 2014. This increase compensates for the decrease in both physical sales and downloading.

Figure 3 shows the relationship between exports and income in the Norwegian market in 2012, 2013 and 2014. Exports have increased

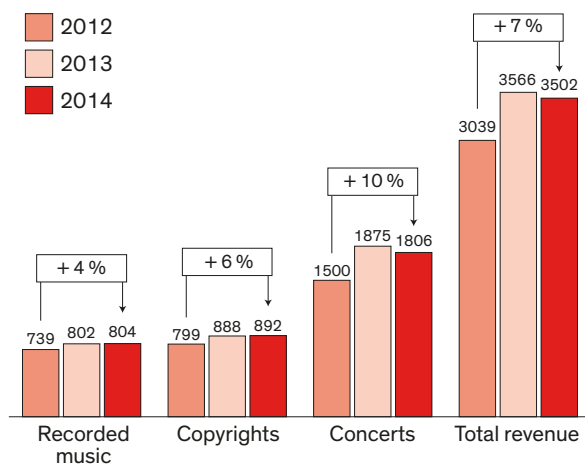

Figure 1 Overview of the music industry's total revenue 2012–2014, MNOK.

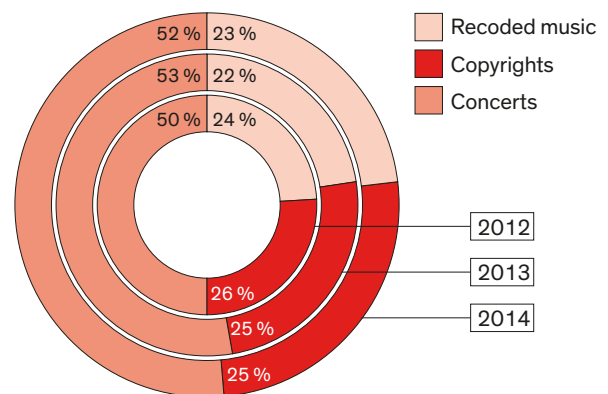

Figure 2 Overview of the music industry's total revenue differentiated by market, 2012–2014.

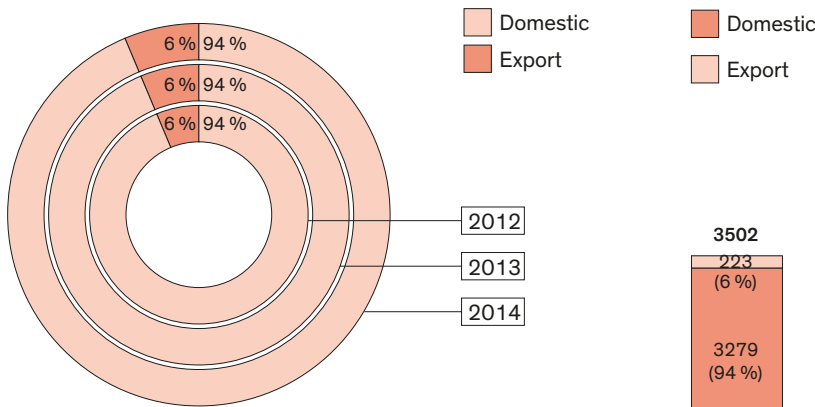

Figure 3 Percentage distribution of total turnover, domestic market and exports, 2012–2014.

concurrently with the other revenue growth in the business, and comprise the same share in 2014 as in 2013 and 2012.

Exports as presented in this report represent only a core of the business and do not encompass all export revenues of the Norwegian music industry. Among other things, the figures do not account for individual contracts that composers, artists and producers have signed with foreign companies. Only income that can be traced directly back to Norwegian participants is included in the statistics. For example, it is the artists' and musicians' fees tied to concerts abroad that are presented as concert-related exports in this analysis.

Compared to our neighbouring countries, exports comprise approximately the same share of revenue in Norway as in Denmark, while Swe-

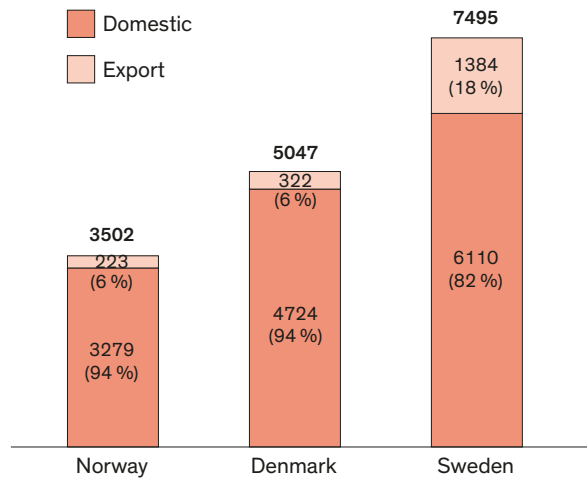

Figure 4 Comparison of total revenue of the music industry market in Scandinavian countries 2014, MNOK.

den stands out with the largest share of export revenue. Figure 4 illustrates this.

The accumulated revenue in Norway was approximately MNOK 1500 lower than in Denmark. Sweden's accumulated revenue was more than twice that of the Norwegian music industry's accumulated revenue. When we examine the total revenue per capita, however, the revenue of the Norwegian music industry is more comparable to that of our neighbouring countries: In 2014 the total revenue of the Norwegian music industry corresponded to NOK 675 per capita, while the turnover per capita in Denmark and Sweden, respectively, was NOK 892 and NOK 769 in 2014.

VEDLEGG

Metodenotat

1. Innledning

Målsetningen med dette prosjektet er økt kunnskap om den samlede musikkbransjens omsetningstall. Hensikten er å få frem data som kan belyse hvordan den *samlede* musikkbransjen utvikler seg, og hvordan ulike segment av bransjene utvikler seg over tid. Rambølls oppdrag er altså å beregne den samlede omsetningen i norsk musikkbransje. Rapportene skal bidra til at bransjen gjennom en god bransjestatistikk og bransjeanalyse, vil stå samlet, gi verdi og legitimitet for bransjen som helhet og bidra til kunnskapsgrunnlaget for politisk utforming av musikkområdet.

Oppdraget har et todelt mål:

- Utvikle modeller for å tallfeste omsetningen i den norske musikkbransjen
- Beskrive de samlede omsetningstall for musikkbransjen

Modellen som utvikles for å tallfeste omsetningen i bransjen, sikter mot å skape et tallgrunnlag som så langt det er mulig, er etterprøvbart og solid over tid og kan sammenlignes med tall fra våre naboland Sverige og Danmark.

Dette metodenotatet gir innledningsvis en beskrivelse av analyserammen og sentrale begreper. I hovedsak består notatet av tabeller med dokumentasjon av og oversikter over de variablene som benyttes i modellen. I tabellene tydeliggjøres også avgrensninger (hva tallene i rapporten ikke inkluderer), og det gis en vurdering av dataenes kvalitet. Til slutt i notatet er det betraktninger om sammenlignbarheten med statistikken i Danmark og Sverige. Notatet er oppdatert med de endringene som er gjennomført mellom 2013 og 2014, men er ellers det samme som lå til grunn for publiseringen av *Musikk i tall 2013*.

2. Referansegrupper

Prosjektets kvalitet avhenger av tallene som bransjenes aktører bidrar med. Kulturrådet har invitert bransjeaktører til én bransjereferansegruppe og fagpersoner på kulturfeltet til én fagreferansegruppe. I referansegruppene arbeider Rambøll sammen med Kulturrådet, aktørene i bransjen og fagpersonene, blant annet med vurderinger og avgrensninger av statistikkens kvalitet og omfang.

Ulike organisasjoner har kunnskap om ulike deler av verdikjeden. Deltakerne i de to referansegruppene har bidratt med tall og bransjekunnskap og brakt inn ulike perspektiver. Møtene er et forum for spørsmål og dialog og et forum for diskusjon og utarbeidelse av forslag til hvordan tallene kan og bør brukes i ettertid.

TABELL 2.1 OVERSIKT OVER REPRESENTANTENE I REFERANSEGRUPPENE.

REFERANSEGRUPPEN I MUSIKK:
• FONO
• GramArt
• Gramo
• IFPI
• Music Manager Forum
• Music Norway
• Musikkforleggerne
• NOPA
• Norske Konsertarrangører
• TONO

I tillegg til referansegruppene fra bransjen hjelper en fagreferansegruppe Rambøll med å gjøre gode avveininger i modelleringen av statistikken. Fagreferansegruppen er utpekt av Kulturrådet.

TABELL 2.2 OVERSIKT OVER REPRESENTANTENE I FAGREFERANSEGRUPPEN.

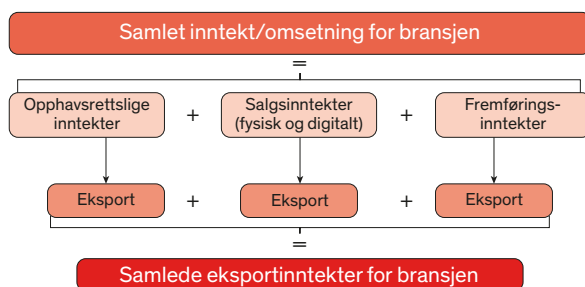
DELTAKERE I FELLES FAGREFERANSEGRUPPE:
• Terje Colbjørnsen, Inst. for medier og kommunikasjon UiO
• Linda Portnoff, Handelshøyskolen i Stockholm
• Georg Arnestad, Høgskulen i Sogn og Fjordane
• Jeppe Naur Jensen, Kulturstyrelsen Danmark
• Statistisk sentralbyrå

3. Analyseramme

Beregning av den samlede omsetningen gjøres ved å samle inn omsetningsstatistikk langs tre spor: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter (både fysisk og digitalt) og fremføringsinntekter. Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter. Når tallmaterialet for disse tre områdene er samlet inn, aggregeres tallene til den samlede inntekten/omsetningen. Videre beregnes eksport for hvert av de tre områdene, og igjen aggregeres disse tallene opp for å beregne den samlede eksporten for bransjen. Denne analyserammen kan fremstilles som i figuren under:

Når tallene aggregeres, vil det generelt både være en risiko for underrapportering og overrapportering av omsetningen. I dette metodenotatet redegjør vi for hvilken omsetning som av ulike årsaker er utelatt fra statistikken. I de tilfellene hvor vi må gjøre antakelser om markedsstørrelser, har vi kvalifisert disse antakelsene så langt det har latt seg gjøre med bransjeaktørene, og ved å vurdere samsvar mellom ulike kilder. Generelt har vi vært årvåkne for muligheten av dobbelttelling. Eksempelvis er vederlags- og opphavsrettsinntekter trukket ut fra omsetningen for salg av innspilt musikk og for konsertvirksomhet og behandlet i et eget kapittel.

Sentrale begreper og datakilder i prosjektet redegjøres det for i det følgende.

Figur 3.1 Analyseramme.

4. Sentrale begreper

Vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter: *Opphavsrettslige inntekter* for musikk er de vederlag som tilfaller opphavsmenn med enerett ifølge åndsverksloven til å fremstille eksemplar av verket (mekaniske rettigheter) og til å tilgjengeliggjøre verket for allmennheten (fremføringsrettigheter). Norske rettighetsorganisasjoner krever inn penger og forvalter disse pengene videre til opphavspersonen. I tillegg kommer blant annet vederlag for kopiering av noter og sangbøker, inntekter fra avtalene i videresendingssektoren,⁹ fra privatkopiering og avgifter fra ikke-vernet musikk.

Eksportinntekter er de vederlagsinntektene som er samlet inn av rettighetsorganisasjoner i utlandet og overført til norske rettighetsorganisasjoner.

Salgsinntekter:

Salgsinntekter *fra innspilt musikk* kommer fra salg av musikkinnspillinger i ulike formater fra distributør til konsument, det være seg fysisk (cd, vinyl eller dvd) eller digitalt (nedlastning eller strømming).

Eksportinntekter av innspilt musikk gjelder enten salg av innspilt musikk i utlandet eller i form av lisenser til å distribuere og markedsføre sanger eller album som plateselskapene selger til aktører i utlandet. Eksportinntektene som presenteres i rapporten, viser inntektene fra norske artister signert på plateselskaper i Norge, altså eksport av «norsk innhold».

Fremføringsinntekter:

Fremføringsinntekter for musikk er inntekter fra billettsalg til publikum for konserter i Norge, altså den prisen forbrukere betaler for å høre på levende norsk musikk. (Inntekter fra fremføring av musikk i denne sammenhengen må ikke forveksles med de «fremføringsinntektene» som omtales under i sammenheng med opphavsrettslige inntekter.)

Eksportinntekter er de honorarer som norske artister og musikere får for sine opptredener utenfor norske grenser.

Norskandeler:

Det finnes ikke en entydig beskrivelse av eller enighet om hva som anses som «norsk» musikk: om det kun omfatter norske opphavsmenn eller

9. Med videresendingssektoren menes sekundær utnyttelse av lyd i for eksempel TV-produksjoner. Inntektene her gjenspeiler de avtaler som er gjort for denne bruken, og som tilfaller rettighetshaverne i musikkfeltet.

komponister, fremført av norske artister og utøvere, eller norske utgivere (eller kombinasjoner av disse). Ut fra slike betraktninger definerer også musikkbransjen selv «norsk musikk» ulikt. Derfor fremstilles norskandeler i musikkrapporten med utgangspunkt ulike definisjoner:

Norskandel innspilt musikk: Andel av solgt musikk som regnes som «norsk». Med «norsk» menes i denne sammenheng innspillinger utgitt av plateselskaper registrert i Norge.

Norskandel på norsk radio: Andel musikk som spilles på radio som regnes som «norsk». Med «norsk» menes da innspillinger utgitt av plateselskaper registrert i Norge, alternativt innspillinger hvor rettighetshaverne («opphavspersonene») er norske.

Norskandel konsertfeltet: Det finnes ikke noen tilgjengelig statistikk for norskandeler som dekker hele konsertfeltet. For å beskrive norskandelen innenfor (deler av) konsertfeltet i Norge benytter vi oss av *Festivalstatistikk 2014*. Dette er en undersøkelse gjort i regi av interesseorganisasjoner for ulike konsertarrangører i Norge i et samarbeid med «Kunnskapsverket – Nasjonalt senter for kulturelle næringer». I denne undersøkelsen er konsert- og festivalarrangører i Norge spurt om å fordele utbetalte honorarer på «norske» og utenlandske *utøvere*. Norskandelen er altså beregnet med utgangspunkt i det totalt utbetalte honoraret til kunstnere og utøvere slik det er rapportert i *Festivalstatistikk 2014*. Den gir dermed et bilde av

norskandelen blant mange av aktørene, men kan ikke generaliseres til konsertfeltet som helhet, da andre konsertarrangører kan ha en annen fordeling enn festivalarrangørene.

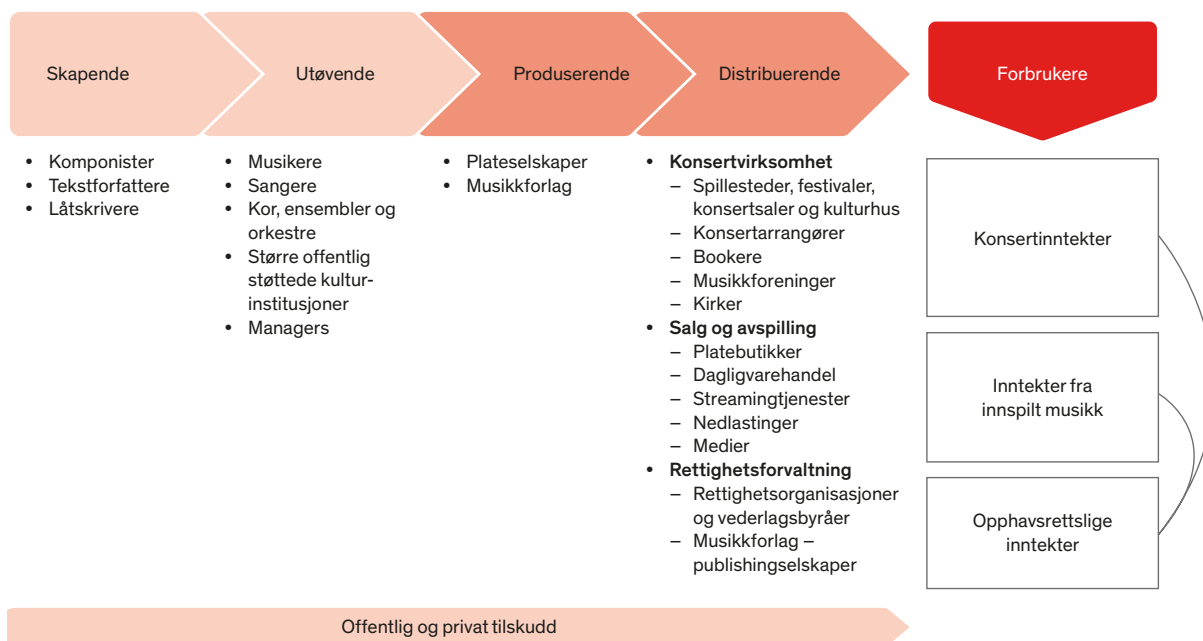
5. Musikkbransjen: verdikjede og dataleverandører

Følgende figur illustrerer hvordan de ulike aktørene i musikkbransjen henger sammen i en verdikjede.

Figuren gir et forenklet bilde av verdikjeden i musikkbransjen. Verdikjeden starter med de *skapende* og videre via *utøvende* og *produserende* til *distribuerende* aktører. Under «distribuerende» finner vi igjen tredelingen av hovedkategoriene i inntektsgrunnlaget til musikkbransjen, med tilhørende aktører. I enden av verdikjeden finner vi *forbrukerne*. Det er inntekter generert fra denne gruppen som skal kartlegges i det foreliggende oppdraget. De blå feltene i figuren viser hva som kartlegges.

Figuren inkluderer også en boks med «offentlig og privat tilskudd». Denne illustrerer støtte fra det offentlige eller private som tilfaller de ulike aktørene i kjeden. Denne delen av musikkbransjen inngår ikke i den foreliggende kartleggingen. Boksen er inkludert for å synliggjøre disse bidragene og at dette er en vesentlig del av musikkbransjen i Norge.

I det følgende listes sentrale dataleverandører og bidragsyttere opp. I tabellen er det beskrevet hvilke data og hvilken informasjon disse har bidratt med i prosjektet.

Figur 5.1 Verdikjeden i musikkbransjen.

TABELL 5.1 OVERSIKT OVER SENTRALE DATALEVERANDØRER OG BIDRAGSYTERE.

	HOVEDOMRÅDE	DATA
TONO	Forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag. TONO innkasserer vederlag ved kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk og fordeler disse pengene videre til rettighetshavere av de fremførte verkene. TONO representerer komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Gjennom gjensidighetsavtaler med tilsvarende selskaper i andre land forvalter TONO i praksis hele verdensrepertoaret.¹	TONO leverer data på fremføringsrettigheter til norske låtskrivere, komponister og musikkforlag i Norge og utlandet. TONO har i dette prosjektet også levert detaljerte data på konsertområdet som Rambøll har benyttet som grunnlag for å beregne billettinntekter i Norge.
NCB/ NORDIC COPYRIGHT BUREAU	NCB forvalter penger fra mekaniske rettigheter (plateproduksjon) for låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Et nordisk selskap som i samarbeid med tilsvarende copyrightselskaper verden over administrerer (mekaniske) rettigheter til innspilling og kopiering av musikk på cd, dvd, film, video, Internett mv. (online) for komponister, tekstforfattere og musikkforlag. I likhet med TONO har NCB gjensidighetsavtaler med søsterselskaper i andre land og forvalter vederlagsinntekter til de nordiske landene.	NCB leverer data på vederlag på mekaniske rettigheter til komponister, tekstforfattere og musikkforlag i Norge og i utlandet.
GRAMO	Forvalter vederlag fra kringkasting og offentlig fremføring av musikk for musikere, artister og plateselskaper. Innkrever vederlag på vegne av musikere, artister og plateselskaper fra radiostasjoner, kafeer, hoteller, butikker og andre som anvender innspilt musikk til kringkasting og annen offentlig fremføring. Gjennom samarbeidsavtaler med søsterorganisasjoner i andre land forvalter GRAMO også vederlag fra kringkasting og offentlig fremføring av musikk i andre land.	GRAMO leverer data på vederlag fra fremføringsvederlag til norske musikere, artister og plateselskaper i Norge og utlandet. I tillegg har GRAMO levert data på avgifter for bruk av ikke-vernede prestasjoner.
NORWACO	Forvalter audiovisuelle rettigheter for komponister, utøvende kunstnere og produsenter. NORWACO er en opphavsrettsorganisasjon som inngår avtaler om sekundær utnyttelse av lyd og levende bilder. De krever inn vederlag for bruken og fordeler dette videre til rettighetshavere. NORWACO har 34 medlemsorganisasjoner som omfatter mer enn 34 000 individuelle rettighetshavere.	NORWACO leverer data på vederlag fra videresendingssektoren til norske komponister og utøvere i Norge og i utlandet. NORWACO leverer også tall på privatkopieringssektoren.
KOPINOR	KOPINOR er en organisasjon av rettighetshavere. KOPINOR representerer opphavspersoner og utgivere til stoffet i bøker, aviser, tidsskrifter, noter og lignende publikasjoner.	KOPINOR leverer data på vederlag for bruk av noter og sangbøker som tilfaller norske musikkorganisasjoner.
IFPI	International Federation of the Phonographic Industry. Organisasjon som fremmer interesser til den internasjonale plateindustrien over hele verden, også med en norsk avdeling. Medlemmene i IFPI er norske datterselskaper av alle de internasjonale plateselskapene, samt noen rene norske selskaper.	IFPI leverer tall som dekker alt av innspilt musikk; fysisk og digitalt, herunder strømming og nedlastning. IFPIs tall beskriver plateselskapenes omsetning hjemme, samt eksportinntekter.
PHONOFILE	Phonofile er en digital distribusjonspartner for plateselskaper, plateartister og distribusjonsselskaper.	Har oversikt over digital distribusjon blant sine medlemmer. Rapporterer salgstall til IFPI. Har bidratt med oppdaterte tall for 2012, eksporttall og tall for norskandeler.
MUSIKK- FORLEGG- GERNE	Representerer de største musikkforlagene i Norge.	Foreningens medlemmer har forvaltningskontrakt med TONO. Samler inn omsetningstall fra sine medlemmer.
MUSIC NOR- WAY	Music Norway jobber med å legge til rette for musikkexport og internasjonal profilering av norsk musikk i alle sjangere. Videre forvalter Music Norway midler fra UD fordelt på offentlige støtteordninger.	Har oversikt over hvilke artister og musikere som har hatt konsertvirksomhet i utlandet. Leverer data på rapporteringer fra aktører som har mottatt reise støtte, og som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, samt oversikt over hvilke land dette gjelder.
FONO	FONO er interesseorganisasjon for uavhengige norske plateselskaper.	Bidrar til avklaringer i prosjektet. Dataene fra norske selskaper hentes fra IFPI og TONO.
GRAMART	Gramart er interesseorganisasjon for norske artister.	Bidrar til avklaringer i prosjektet. Data hentes fra IFPI og Gramo.
NOPA	Norsk forening for komponister og tekstforfattere er en forening for personer som har opphavsrett til musikk eller til tekster som er brukt i tilknytning til musikk.	Bidrar til avklaringer i prosjektet. De relevante dataene hentes fra andre aktører.
NORSKE KONSERT- ARRANGØ- RER	Norske Konsertarrangører er konsertarrangørenes interesse- og kompetanseorganisasjon.	Bidrar til avklaringer i prosjektet og med statistikk som kan belyse omsetningstallene.

NTO – NORSK TEATER- OG ORKESTER- FORENING	NTO er en medlemsorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst og består av nasjonale og regionale institusjoner blant annet innen opera, orkester, kor og ensembler.	Bidrar med billettinntekter og honorar fra konsertvirksomhet i Norge og i utlandet blant sine medlemmer.
NORSKE FESTIVALER	Norske Festivaler er et organ for samarbeid og utvikling for norske festivaler.	Bidrar med billettinntekter fra konsertvirksomhet i Norge blant sine medlemmer.
MUSIC MANAGER FORUM	Nettverk for managere.	Bidrar til avklaringer og innspill til metodikk og datagrunnlag i prosjektet.

1 Kruse, Phillip A. (2011). Musikkforlaget. Fra copyright til cash.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne, er det nødvendig å gjøre noen avgrensninger. Dette gjelder særlig elementer hvor det ikke eksisterer noe tallmateriale, hvor tall vanskelig kan la seg gjenskape over tid, eller hvor tallmaterialet fra de ulike dataleverandørene er for uensartet til at det gir mening å aggregere tallene. Disse avgrensningene angis i egne rubrikker i tabellene i kapittel 8. For eksempel inkluderer tallene ikke utenlandske selskaper, herunder norske aktører tilknyttet utenlandske selskaper og subforlag.¹⁰

Se for øvrig kapittel 6 vedrørende generell avgrensning av bransjestatistikken.

6. Generell avgrensning av bransjestatistikken

Rambølls oppdrag skal beregne den samlede omsetningen for bransjene i løpet av et år, dvs. hva konsumenter eller forbrukere har vært villig til å bruke av penger på litteratur og musikk i løpet av året. Statistikken inkluderer ikke tilskuddsmidler eller andre former for «ekstern» offentlig støtte. Vi fokuserer på bransjenes brutto omsetning slik at tallene som presenteres, i størst mulig grad vil representere det sluttkonsumenten (forbrukerne) betaler inn til den norske musikkbransjen. Alle tallene er eksklusive merverdiavgift.

For musikkbransjen er det mulig å sammenligne de norske tallene med tilsvarende statistikk i Danmark og Sverige. Se ellers egne avsnitt om sammenlignbarheten i kapittel 8.

Det er ikke mulig å fange opp samtlige inntekter i de to bransjene innenfor oppdragets rammer. Det finnes altså omsetning innenfor bransjene som ikke er inkludert, og uten at den nøyaktige størrelsen er kjent. Dette gjelder for eksempel omsetningen på «eventmarkedet» for musikk,¹¹ og salg av publikasjoner uten ISBN-nummer for litteratur. Statistikken for den samlede omsetningen i de to bransjene, slik den fremkommer i Rambølls rapport, må derfor leses gitt de betingelsene, forutsetningene og avgrensningene som er lagt til grunn. De praktiske avgrensningene av statistikken vil fremkomme av dokumentasjonen i kapittel 7.

Bransjestatistikken er *ikke ment som en levekårsanalyse*, som kan finnes andre steder på kulturfeltet. Bransjestatistikken belyser dermed ikke pengestrømmene mellom de forskjellige ledd i verdikjeden. Den enkelte aktørs eller aktørgruppes inntekter blir ikke presentert, og prosjektet inkluderer ikke en kartlegging av utgifter.

Bransjestatistikken bør heller *ikke forveksles med en samfunnsøkonomisk analyse*, hvor alle avledede økonomiske effekter av aktiviteten i bransjene (merverdien) søkes belyst. For eksempel inkluderer ikke statistikken merverdien av konserter i form av økte inntekter til transport, hoteller og restauranter, eller salg av «merchandise» og lignende som genereres som følge av aktiviteten i bransjene. Betydningen av fremføring av litteratur for den generelle produktiviteten i samfunnet kan heller ikke avleses i bransjestatistikken.

En samfunnsøkonomisk analyse av bransjene ville med stor sannsynlighet konkludere med at den samlede samfunnsverdien er langt større enn den omsetningen som fremkommer i vår rapport. Men det ville innebære et langt mer omfattende og tidkrevende oppdrag enn denne bransjestatistikken er ment som.

10. Subforlag (eller subpublisher): Musikkforlag som et originalforlag kan overlate forvaltning av et verk til, for eksempel for et bestemt tidsrom og geografisk område. Det finnes en mengde forskjellige avtaler både for enkeltverk og hele kataloger, herunder inntekter, som ikke fanges opp av modellen vår. Det er fordi disse inntektene føres i utlandet (særlig i Sverige). Imidlertid er dette inntekter som også er tatt ut av «Musikkbransjen i siffror», noe som ikke medfører en «kunstig» inntektsføring i Sverige vs. andre nordiske land, og derfor muliggjør sammenligning på tvers av de nordiske landene.

11. Med eventmarkedet menes enkeltstående arrangementer, gjerne arrangert for en bedrift eller lignende, hvor musikk kan være en av arrangementformene.

7. Dokumentasjon «Musikk i tall»

7.1 Opphavsrett

TABELL 7.1 VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINTEKTER NORGE

Omfatter:	Opphavsretten innebærer at de som for eksempel ønsker å trykke plater med musikk eller spille en sang på radio eller på en kafé, må ha komponistens tillatelse og videre betale for denne tjenesten.¹ En aktør fra musikkfeltet kan inngå en forvaltningskontrakt med et vederlagsbyrå som krever inn pengene for andres bruk av verket. Vederlagsbyrået forvalter penger som er generert av bruk av opphavsrettslig materiale videre til den opphavsrettslige. Tallene omfatter vederlags- og opphavsrettigheter som samles inn i Norge, og som fordeles videre til norskregistrerte selskaper.
Omfatter ikke:	Synkroniseringsavtaler gjort direkte mellom brukere og rettighetshavere/musikkforlag. Selskaper registrert i utlandet. Salg og lisensiering gjennom utenlandske forlag som ikke er registrert hos f.eks. Tono. «Store rettigheter» i forbindelse med blant annet dramatiske produksjoner.
Kilder:	Tono Gramo NCB NORWACO KOPINOR Musikkforleggerforeningen
Metode:	Data samles inn og systematiseres slik at det ikke foreligger overlapp mellom tallene. Vederlagsbyråene hjelper til med å klargjøre data til modellen. Statistikken omfatter følgende rettighetsinntekter: <i>Fremføringsrettigheter:</i> Inntekter for bruk av opphavsrettslige verk i det offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting over TV og radio, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder, i butikker o.l., eller livefremføring av musikk til publikum. <i>Mekaniske rettigheter:</i> Retten til å spille inn, produsere og utgi innspillinger av opphavsrettslig musikk. <i>Videreledningssektoren:</i> Sekundær utnyttelse av lyd i for eksempel TV-produksjoner. <i>Avgifter for ikke-vernet musikk:</i> Innkrevede avgifter for kringkasting og annen offentlig bruk av ikke-vernedede opptak.
Endringer fra 2013-rapporten	Vi har fått mer detaljerte data og beskrivelser av de mekaniske rettighetene. Dette har ført til noen metodiske endringer i summeringene av vederlagene, noe som har resultert i en lavere totalsum. Summeringene er nå mer presise enn hva som er publisert i rapportene som omhandler virksomhetsårene 2012 og 2013. Alle endringer i datagrunnlaget er tilbakeført til de tre måleårene i rapport om virksomhetsåret 2014. I arbeidet med årets rapport har vi forsøkt å kartlegge inntekter fra synkroniseringsavtaler gjort direkte mellom brukere og rettighetshavere/musikkforlag, uten å lykkes med å samle inn tall fra samtlige aktører. Disse inntektene er i enkelte tilfeller underlagt konfidensialitet.
Resultat:	De samlede vederlags- og opphavsrettsinntektene i Norge var MNOK 824 i 2014. Dette er omtrent tilsvarende med 2013 og en økning på 10 prosent fra virksomhetsåret 2012, hvor de samlede inntektene utgjorde MNOK 734.
Kvalitet:	Tallene gjenspeiler vederlagsbyråenes inntekter og må vurderes å være robuste og av høy kvalitet. Tallene er mulig å oppdatere når vederlagsbyråene oppdaterer sine tall.

¹ «Musikk og juss – en liten bok om juss for aktørene i musikkbransjen.» Et hefte utgitt av BRAK.

TABELL 7.2. VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINNTEKTER UTLAND

Omfatter:	Tallene omfatter de samlede vederlags- og opphavsrettsinntekter som overføres fra utenlandske aktører til norske vederlags- og opphavsrettsforvaltere, og som videre fordeles til norskregistrerte selskaper.
Omfatter ikke:	Vederlag som går utenom norske vederlags- og opphavsrettsforvaltere.
Kilder:	Tono Gramo NORWACO NCB
Metode:	Data samles inn og systematiseres slik at det ikke foreligger overlapp mellom tallene. Vederlagsbyråene hjelper til med å klargjøre data til modellen.
Endringer fra 2013-rapporten:	Ingen endringer.
Resultat:	De samlede vederlags- og opphavsrettsinntektene som er samlet inn i utlandet og overført til norske rettighetsforvaltere, utgjorde til sammen MNOK 68 i 2014, noe som er om lag 10 millioner lavere enn i 2013 og omtrent tilsvarende inntektene i 2012, hvor det til sammen ble samlet inn vederlagspenger fra utlandet tilsvarende MNOK 65.
Kvalitet:	Inntektene relaterer seg ikke alltid til det gjeldende måleåret, ettersom det tar tid før den utførte aktiviteten i utlandet overføres til rettighetsinntektene til Norge. Tallene gjenspeiler vederlagsbyråenes inntekter og må vurderes å være robuste og av høy kvalitet. Tallene er mulig å oppdatere når vederlagsbyråene oppdaterer sine tall.

7.2 Salg

TABELL 7.3. INNTEKT INNSPILT MUSIKK NORGE

Omfatter:	Omsetningstall generert gjennom salg av innspilt musikk i Norge, enten fysisk over disk eller Internett, eller digitalt i nedlastbart format eller som «streaming».
Omfatter ikke:	Selvpublisering og direkte salg (merchandise), direkteavtaler, sync-rettigheter, salg av brukte fysiske formater. Reklameinntekter fra streamingtjenester utover det som rapporteres til IFPI. Utenlandske selskaper. Låtskrivere og artister med selskaper registrert i utlandet. Direkteimport av innspilt musikk til norske forhandlere og privat direkteimport til norske forbrukere.
Kilder:	IFPI Phonofile Intervjuer med distribusjonsledd
Metode:	Systematisering av foreliggende statistikk og videre beregning til populasjon basert på IFPI-tall. IFPI oppgir musikksekskapenes salg blant deres medlemmer fordelt på fysisk, streaming og nedlastning. Antakelser om fordelinger og «mark-ups» er basert på intervjudata og samtaler med aktørene. <i>Fysisk format:</i> Vi vurderer at IFPI-tallene dekker størstedelen av markedet, de resterende prosentene estimeres gjennom oppregning. Videre legges «påslag» fra salg ut av butikk, det være seg platebutikker, dagligvarebutikker og bensinstasjoner, til salgstallene for det fysiske markedet. Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen: • En gitt andel til plateselskap (IFPI-tallene) • En gitt andel til opphavsrett (trekkes fra fordi de inkluderes i IFPI-tallene) • En gitt andel til distribusjonsledd (legges på IFPI-tall) IFPI-tallene inkluderer vederlagsinntekter. Disse trekkes fra og presenteres i kapitlet som omhandler vederlags- og opphavsrettsinntekter. <i>Nedlastning:</i> Omtrent lik struktur som for fysisk format. IFPI-tall er vurdert til å dekke 100 prosent av dette markedet, inkluderer tall fra FONO og Phonofile-selskaper. Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen: • En gitt andel til plateselskap (IFPI-tallene) • En gitt andel til opphavsrett (trekkes fra fordi de inkluderes i IFPI-tallene) • En gitt andel til distribusjonsledd (legges på IFPI-tall) IFPI-tallene inkluderer vederlagsinntekter. Disse trekkes fra og presenteres i kapitlet som omhandler vederlags- og opphavsrettsinntekter. <i>Streaming:</i> Det er vurdert at IFPI-tall dekker 100 prosent av markedet. IFPI-tallene inkluderer tall fra FONO og Phonofile-selskaper. Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen: • En gitt andel til plateselskap • En gitt andel til opphavsrett • Resten er «mark-ups» Opphavsrettspengene blir betalt av distributøren og ikke av plateselskapene. De er derfor ikke inkludert i IFPI-tallene og trekkes ikke fra.
Endringer fra 2013-rapporten	Gjennom arbeidet med rapporten for virksomhetsåret 2014 har vi fått nye og mer detaljerte data på de mekaniske rettighetene. Vederlagstallene som trekkes fra salg av fysisk musikk og nedlastning, er nå mer presise enn tidligere. Endringen har ført til at de samlede inntektene i Norge har blitt noe høyere enn tidligere rapportert.
Resultat:	Inntekter fordelt over de tre distribusjonsformene er beregnet til å være MNOK 766 for 2014, noe som er tilsvarende med de samlede inntektene i 2013 og en økning fra 2012 med 7 prosent.
Kvalitet:	Estimatene til å beregne det samlede salget vurderes å være kvalitetssikret og robuste. Tallene er basert på selskapenes inntekter og må vurderes å være av høy kvalitet og høyere enn i 2012-rapporten. Videre kan beregningen oppdateres direkte når IFPI oppdaterer sin statistikk. I tillegg er tallene sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikbranschen i siffror».

TABELL 7.4. INNETEKT INNSPILT MUSIKK UTLAND

Omfatter:	Omsetningstall (eksporttall) som er generert gjennom salg av norsk innspilt musikk i utlandet, enten fysisk over disk eller Internett, eller digitalt over nett eller som «streaming». <i>Perspektiv:</i> Hva musikkbransjen omsetter i utlandet og som regnes som skattbar inntekt i Norge. <i>Hvem:</i> Salg som foretas av norske aktører. <i>Hva:</i> Gjelder salg av fysisk materiale og salg av lisensiering for bruk av innspilt musikk.
Omfatter ikke:	Selvpublisering og direktesalg (merchandise), direkteavtaler, sync-rettigheter som kommer utenom NCB. Norske artister som er på et utenlandsk plateselskap.
Kilder:	IFPI Phonofile
Metode:	Via våre informanter er det samlet inn reelle eksportinntekter til plateselskaper registrert i Norge. Eksportinntektene som presenteres, reflekterer inntekter fra norske artister signert på plateselskaper i Norge, altså eksport av den norske artistporteføljen i selskapene.
Endringer fra 2013-rapporten	Det er gjort endringer i datagrunnlaget som beskriver eksport av innspilt musikk. Tidligere er det benyttet vederlagstall fra NCB til å estimere eksportinntekter til norske selskaper. Nå er reelle eksportinntekter samlet inn og tilgjengeliggjort via våre informanter.
Resultat:	Eksportinntektene for virksomhetsåret 2014 er MNOK 38. Tilsvarende var eksportinntektene MNOK 33 i 2013 og MNOK 23 i 2012.
Kvalitet:	Tallene må anses å være av høy kvalitet ettersom de er samlet inn direkte fra plateselskapene som har eksportinntekter. Tallene må også vurderes som sikrere enn estimeringene som tidligere er gjort med utgangspunkt i NCB-tallene. Tallene er sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikbranschen i siffror», da de nå også presenterer reelle eksporttall fra plateselskapene og ikke estimeringer fra i NCB-tall.

7.3 Fremføring

TABELL 7.5. BILLETINTEKTER I NORGE

Omfatter:	Konsertinntekter omfatter i all hovedsak inntekter fra salg av <i>konsertbilletter</i> til publikum. Inntekter er her sett på som den prisen forbrukere betaler for å høre på fremføringer av musikk i forbindelse med konserter o.l. Salg av billetter til konserter i Norge.
Omfatter ikke:	Sponsede billettinntekter, gratisarrangementer, øvrige inntekter i forbindelse med konsertvirksomhet, som mat og drikke, samt merchandise. Bruk av musikk i en del av kirkens arrangementer (begrovelser, bryllup mv.). Musikkteater. Konserter som ikke er registret hos TONO.
Kilder:	Rettighetsbetalinger til TONO Billettinntekter samlet inn av våre informanter: Norske festivalers medlemmer Norske konsertarrangørers medlemmer Norsk jazzforums medlemmer Norsk viseforums medlemmer Norsk teater- og orkesterforening Intervjuer
Metode:	Rettighetsinnbetalingene refererer til konkrete billettinntekter, ved at Tono innkrever en prosentandel av de samlede billettinntektene for ulike arrangementer. Ved å benytte ulike prosentandeler regner vi oss frem til reelle billettinntekter. Prosentatsene er verifisert av Tono og av foreninger som har kjennskap til dette. I tillegg foreligger det en rekke faste avtaler om vederlagsbetalinger for konsertvirksomhet mellom Tono og en rekke aktører. De faste avtalene omfatter gjerne en fast vederlagssum («lump-sum» betalinger), her gir det ikke mening å bruke prosentsetser i beregningen av billettinntekter. Disse (relativt faste) vederlagsbetalingene er erstattet med reelle billettinntekter fra blant annet NTO-medlemmer, Norske festivalers, Norske Konsertarrangørers, Norsk jazzforums og Norsk viseforums medlemmer. Dette baserer seg på opplysninger gitt fra disse aktørene. Tonos vederlagstall omfatter ikke konsertvirksomhet som ikke er underlagt opphavsrett, slik som eldede eller større verker. Dette gjelder særlig det klassiske konsertfeltet. Derfor er det i tillegg samlet inn billettinntekter fra det klassiske feltet, herunder Norske festivaler og NTO-medlemmer. Disse inntektene supplerer altså tallene i modellen. Videre er den opphavsrettslige andelen trukket ut fra de totale inntektene og presentert i kapitlet som omhandler vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter. Alternativ vurdert: Data fra Billettservice, Tigernet o.l.
Endringer fra 2013-rapporten:	Estimater på billettinntekter fra Norske konsertarrangører er justert til mer realistiske estimater i samråd med informantene, som har ført til endringer i de samlede inntektene fra konsertfeltet. Alle tall er oppdatert tilbake i tid.
Resultat:	Billettinntekter er justert til MNOK 1 395 for 2012, MNOK 1 770 for 2013 og beregnet til å være MNOK 1 689 for 2014.
Kvalitet:	Statistikken gir et godt bilde av konsertvirksomheten. Estimaten som benyttes til å beregne de samlede billettinntektene, vurderes å være solide. Etter ny justering og verifisering av modellen må tallene anses å være enda mer realistiske enn i 2012- og 2013-rapporten. Denne metoden muliggjør oppdatering av tallene relativt enkelt, og tallene svarer til det samme universet. Derfor er sammenligning over tid mulig. Samtidig er det rimelig å anta at ikke alle konserter blir rapportert inn til Tono, og at man ved å benytte Tono-vederlag til å beregne samlede billettinntekter ikke vil kunne fange opp all konsertvirksomhet.

METODENOTAT

TABELL 7.6. HONORAR FRA KONSERTVIRKSOMHET I UTLANDET

Omfatter:	Konsertrelaterte eksportinntekter i form av honorarer og billettinntekter som genereres når norskregistrerte musikere og artister opptrer i utlandet. Konsertinntektene er begrenset til å omfatte honorarer og billettinntekter til norskregistrerte artister og musikere som har hatt konsertvirksomhet i utlandet i gjeldende virksomhetsår.
Omfatter ikke:	Sponsede billettinntekter, gratisarrangementer, øvrig salg i forbindelse med konsertvirksomhet, som mat og drikke, samt merchandise. Musikkteater. Aktører som ikke er norskregistrerte.
Kilder:	Rapporteringer fra artister som har mottatt reisestøtte, forvaltet av Music Norway IMF (oversikt over større aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, samt kvalitetssikring av forventet honorar til disse artistene) NTO-medlemmer (inntekter fra konsertvirksomhet i utlandet) Intervjuer Kartlegging og research
Metode:	Data fra rapporteringer fra artister benyttes til å beregne hvor stort honorar aktørene har generert fra konsertvirksomhet i utlandet. I tillegg benyttes data til å beregne forventet honorar og forventet antall opptredener en norsk artist (med ulikt gjennomslag) har i utlandet. Dette danner grunnlaget for videre beregninger av samlede honorar i utlandet, utover aktørene som har mottatt reisestøtte. Det gjøres antagelser om hvor mange aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, basert på (1) antall aktører som har søkt reisestøtte, men som ikke har mottatt slik støtte, (2) antagelse om at det er aktører som ikke søker og allikevel drar utenlands, (3) kartlegging av kjente aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet de respektive virksomhetsårene. For den siste gruppen gjøres det også en kartlegging (intervju og research) av honorar store artister er forventet å oppdrive fra opptredener i utlandet.
Endringer fra 2013-rapporten:	Ingen
Resultat:	De samlede honorarene fra utland er gjennom våre analyser beregnet til å være MNOK 106 for 2013. Dette tilsvarer en utvikling på 0,1 prosent fra 2012, hvor de samlede honorarene var beregnet til å være MNOK 105. De mest besøkte landene i 2013 var Tyskland og USA.
Kvalitet:	Konsertaktiviteten i utlandet vurderes som volatil, og videre vil forventet honorar for konsertaktivitet variere mellom hvilke land det turneres til. Metoden med bruk av kartlegging og research gjør at man står i fare for ikke å fange opp alle aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet gjeldende år. Tallene vurderes å gi et bilde av den samlede konsertvirksomheten i utlandet, men vil ikke fange opp all aktivitet. Ved bruk av konsistent metodikk muliggjør vi samtidig sammenligning av utvikling og trender innenfor konsertvirksomheten i utlandet. Alternative kilder og metodikk vurdert: Bransjeregisteret SNL2007, 90-gruppen «Kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet».

8. Sammenligning av nordisk statistikk

I rapporten sammenlignes statistikk for musikkbransjene i Norge, Danmark og Sverige. De neste avsnittene beskriver musikkstatistikken fra Danmark og Sverige og den anvendte metoden. Videre beskrives hvilke delelementer som er fjernet fra den danske omsetningen for å gjøre statistikken mer sammenlignbar med den norske og den svenske statistikken.

8.1 Svensk musikkstatistikk

«Musikbranschen i siffror» er publisert siden 2012 og dekker årene 2007–2014. Metoden og oppdelingen i omsetningsområder i vår rapport er inspirert av denne rapporten. Dermed er den metoden som er anvendt i denne statistikken, svært lik vår metode.

Omsetningen estimeres innenfor tre hovedområder: konserter, innspilt musikk og rettigheter. Innenfor hvert område estimeres henholdsvis omsetning i Sverige og omsetning på eksportmarkeder. Dermed er også omfanget av statistikken svært lik omfanget av vår statistikk. Hovedkildene for rettigheter og innspilt musikk er som i vår statistikk: Omsetningen av innspilt musikk er estimert basert på data fra IFPI, og rettighetsomsetningen er levert av de forskjellige rettighetshaverne. Datakilden og metoden for beregningen av omsetning av konserter er i «Musikbranschen i siffror 2014» endret fra foregående år. Endringen har ført til høyere estimater for konsertomsetningen. Tallene er oppdatert tilbake i tid, jf. ny metode og datakilder. Konsertomsetning for hjemmemarkedet og eksportmarkedet i den svenske statistikken i 2014 beregnes nå etter samme metode. Hovedkilden er nasjonale registerdata, noe som skiller seg fra den norske og den danske statistikken, hvor hovedkilden er fremføringsrettighetene. Til tross for at datakilden er endret, er definisjonen av omsetningsområdet ikke endret, og statistikken er derfor fortsatt sammenlignbar med den norske statistikken.

De øvrige oppdateringer som er gjort i den svenske statistikken de siste årene, omfatter hovedsakelig datagrunnlaget, som har blitt bedre, og at en større andel av den samlede omsetningen i henholdsvis hjemmemarkedet og eksportmarkedet har blitt identifisert. De overordnede definisjonene og datakildene er ikke endret. Dermed sikres det at tallene fortsatt er sammenlignbare med tallene fra Norge og Danmark.

8.2 Dansk musikkstatistikk

Statistikken for den danske musikkbransjen er utarbeidet av Rambøll for et konsortium av interesseorganisasjoner i musikkbransjen for årene 2012–2014. Den danske statistikken estimerer omsetningen fra flere inntektskilder enn det den norske statistikken gjør, og dessuten skiller metoden seg en del. Dette skyldes at man ønsker å belyse andre aspekter av musikkbransjen enn i den norske og den svenske statistikken.

Den danske statistikken estimerer ikke omsetningen for rettigheter separat, i stedet inngår rettighetsomsetning som en del av henholdsvis omsetning på konsertområdet og omsetning av innspilt musikk. Dessuten estimeres omsetning fra flere inntektskilder, og det forsøkes i større grad å estimere den omsetningen musikken gir anledning til, for eksempel reklameomsetning i forbindelse med avspilt musikk på radio. Hovedkildene er dog de samme som i den norske og den svenske statistikken, og statistikken baseres i stor grad på data fra rettighetshavere og IFPI. I denne sammenheng skal det presiseres at omsetningen for innspilt musikk i utlandet (eksport) er undervurdert i 2014-statistikken for Danmark. Grunnen til dette er endringer i datagrunnlaget fra NCB, som er forskjellig fra tidligere år. Endringene i dataene gjenspeiler endringer i NCBs rettighetsinntekter snarere enn aktivitetene og må derfor ikke ses som et uttrykk for en mindre omsetning. Datagrunnlaget ble vurdert for volatilt til å estimere omsetningen fra og ble derfor utelatt av statistikken med henvisning til en forventet undervurdering på dette området.

På samme måte som i den svenske statistikken er det i den nyeste utgaven av den danske statistikken gjort en større metodeendring for beregning av konsertomsetningen. Metodeendringen er foretatt som følge av bedre informasjon omkring rettighetsinntektene. Den endrede tilnærmingen medfører et lavere estimat for konsertomsetningen enn foregående år. I motsetning til statistikken for Sverige er det ikke publisert oppdaterte tall for foregående år i den danske statistikken. Beregnede vekstrater for det danske markedet kan dermed være misvisende.

8.3 Metode for sammenligning av nordisk musikkstatistikk

I rapportens sammenligning er det fjernet enkelte delelementer (inntektskilder) i den danske statistikken for å gjøre statistikken mer sammenlignbar med den norske og den svenske statistikken.

TABELL 9.1 OMSETNINGSELEMENTER I DANMARK INKLUDERT OG EKSKLUDERT I SAMMENLIGNINGEN I RAPPORTEN.

LIVE MUSIKK (KONSERTER)	INNSPILT MUSIKK	ØVRIG MUSIKK
• Billettomsetning • Annen publikumsomsetning (mat og drikke osv.) • Live – B2B* • Eksport av konserter • Musikkturneering**	• Fysisk salg • Digitalt salg (nedlastning) • Streaming • Eksport av innspilt musikk • Innspilt musikk – B2B* • TV/radio mv., innland* • TV/radio mv., utland*	• Merchandise, innland • Merchandise, utland • Reklame og sponsorer • Forlagsrettigheter, innland • Forlagsrettigheter, utland

* Elementet inneholder, utover den rettighetsomsetningen som er inkludert i den norske og den svenske statistikken, en meromsetning som er tilrettelagt av musikken (for TV/radio mv. f.eks. reklameomsetning relatert til andel avspilt musikk).

** Musikkturneering inneholder en billettomsetning til utenlandske konsertgjester, denne omsetningen er tatt med i konsertomsetningen i den norske og den svenske statistikken.

Utvelgelsen er gjort på mest mulig gjennomiktig måte, dvs. ved å velge ut enkelte omsetningselementer som er lette å identifisere i den publiserte statistikken. Det ville vært mulig å gjøre en mer presis utvelgelse ved innhenting av rettighetsomsetning fra rettighetshavernes regnskaper i Danmark, men dette er ikke gjort for å holde nivået på gjennomiktigheten høyt og sikre etterprøvbarehet. Dermed er følgende elementer valgt bort:

- Annen publikumsomsetning (mat og drikke osv.)
- Musikkturneering
- Merchandise, innland
- Merchandise, utland
- Reklame og sponsorer

Da rettighetsomsetning og annen omsetning generelt ikke kan adskilles i den danske statistikken, medfører dette at enkelte poster som beholdes til sammenligning, inneholder ytterligere omsetning som ikke er tatt med i den norske og den svenske statistikken (f.eks. for TV/radio).

På den annen side velges posten musikkturneering vekk. Denne inneholder en del av billettomsetningen som inngår som en del av den totale konsertomsetningen i hjemmemarkedet i den norske og den svenske statistikken. Musikkturneering velges vekk ettersom den inneholder en stor andel av annen publikumsomsetning.

Tabellen under gir et overblikk over omsetningselementene i den danske statistikken, samt hvilke elementer som er valgt bort i sammenligningen i rapporten.

Dermed gir den totale omsetningen for den danske musikkbransjen som er presentert i rapporten, enkelte ekstra omsetningselementer i forhold til den norske og den svenske statistikken, men det er også enkelte elementer den mangler (billettomsetning fra utenlandske gjester). Vi vurderer det slik at denne metoden medfører den beste og mest sammenlignbare rammen for omsetningene i Danmark, Sverige og Norge – ved å ha en gjennomiktig metode som er etterprøvbare. Det er dog en risiko for at den danske omsetningen er noe overvurdert, jf. betraktningene ovenfor.

Litteraturliste

- Kavli, Lorvik Nilsen og Sjøvold (2015). *Musikk i tall 2013*. Oslo. Norsk kulturråd.
- Kruse (2011). *Musikkforlaget – fra copyright til cash*. Oslo. Norsk musikkforleggerforening.
- Meyhoff, Krohn og Sjøvold (2014). *Musikk i tall 2012*. Oslo. Norsk kulturråd.
- Musiksverige (2014). Musikbranschen i siffror – Statistik för 2012. Stockholm.
- Musiksverige (2014). Musikbranschen i siffror – Statistik för 2013. Stockholm.
- Musiksverige (2015). Musikbranschen i siffror – Statistik för 2014. Stockholm.
- Portnoff (2015). Hur kan erfarenheter från mätningar av musikbranschintäkter i Norge och Sverige bidra till kulturstatistikutvecklingen? (Unpubl.) Norsk kulturråd.
- Rambøll (2010). Analyse af pengestrømme og ressourcer i dansk musikliv. København.
- Rambøll (2014). Præsentasjon af Dansk musikstatistikk 2013. København.
- Rambøll (2015). Præsentasjon af Dansk musikstatistikk 2014. København.
- Tillväxtverket (2011). Musikbranschen i siffror – Statistik för 2010. Rapport 0118. Stockholm.
- Tillväxtverket (2012). Musikbranschen i siffror – Statistik för 2011. Rapport 0143 Rev A. Stockholm.
- Tillväxtverket (2013). Musikbranschen i siffror – Metodutveckling. Stockholm.